

ZAKON

O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se besplatna pravna pomoć za građane kao njene korisnike i načini njenog ostvarivanja i pružanja.

Ovaj zakon primenjuje se na korisnike besplatne pravne pomoći koji pravo na besplatnu pravnu pomoć nisu ostvarili prema drugim zakonima.

Cilj zakona

Član 2.

Cilj ovog zakona je da se svakom licu omogući delotvoran i jednak pristup pravdi.

Pojam besplatne pravne pomoći

Član 3.

Besplatna pravna pomoć je pravna pomoć koju korisnik ostvaruje bez naknade saglasno odredbama ovog zakona.

Besplatna pravna pomoć ostvaruje se putem besplatne pravne pomoći u užem smislu, besplatne pravne podrške i besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima.

Besplatna pravna pomoć u užem smislu označava se u daljem tekstu ovog zakona samo kao „besplatna pravna pomoć”.

Uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći

Član 4.

Besplatna pravna pomoć može da se pruži državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako:

1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima;

2) ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak.

Članom porodice, odnosno zajedničkog domaćinstva lica iz stava 1. ovog člana ne smatra se lice protiv kojeg tražilac besplatne pravne pomoći pokreće postupak zaštite od nasilja u porodici ili drugi postupak zaštite. Prihodi i imovina lica

protiv kojeg se pokreće postupak zaštite ne utiču na pravo tražioca da ostvari pravo na besplatnu pravnu pomoć, ako on ispunjava uslove propisane stavom 1. ovog člana.

Državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru besplatna pravna pomoć može da se pruži i ako je reč o:

- 1) detetu o čijem se pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, drugim državnim organom odnosno organom javne vlasti;
- 2) licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja;
- 3) licu prema kome se vodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti;
- 4) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od nasilja u porodici;
- 5) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od torture, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili trgovine ljudima;
- 6) licu koje traži azil u Republici Srbiji;
- 7) izbeglici, licu pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljenom licu;
- 8) osobi sa invaliditetom;
- 9) detetu koje je zaštićeno uslugom smeštaja u sistemu socijalne zaštite;
- 10) deci i mladima kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života;
- 11) odraslim i starim licima koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite;
- 12) licu koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak;
- 13) licu koje je pogođeno postupkom prinudnog iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje.

Pojam organa javne vlasti

Član 5.

Organ javne vlasti jeste državni organ, organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave i organizacija kojoj su poverena javna ovlašćenja.

Oblici besplatne pravne pomoći

Član 6.

Besplatna pravna pomoć sastoji se od pružanja pravnih saveta, sastavljanja podnesaka, zastupanja i odbrane.

Pružanje pravnog saveta je detaljno objašnjenje o načinu i mogućnosti rešavanja konkretne pravne stvari pred sudom, drugim državnim organom, odnosno organom javne vlasti ili u postupku mirnog rešavanja spora, a koje se odnosi na pravo, obavezu ili interes korisnika besplatne pravne pomoći zasnovan na zakonu.

Sastavljanje podneska je izrada pismena kojim se pokreće postupak pred sudom, drugim državnim organom, odnosno organom javne vlasti ili koje se podnosi

tokom već pokrenutog postupka (sastavljanje tužbe, zahteva, predloga, molbe, pritužbe, prigovora, podnesaka, žalbe i drugog pravnog sredstva).

Zastupanje je svaka pravna radnja koju na osnovu ovlašćenja za zastupanje punomoćnik preduzima u ime i za račun korisnika besplatne pravne pomoći u postupku pred sudom, drugim državnim organom, organom javne vlasti ili u postupku mirnog rešavanja spora.

Obrana je zastupanje osumnjičenog, okrivljenog ili optuženog u predistražnom, istražnom i krivičnom postupku, koji se vodi zbog sumnje da je izvršeno krivično delo za koje nije predviđena obavezna odbrana i zastupanje u prekršajnom postupku koji se vodi zbog sumnje da je izvršen prekršaj za koji je predviđena kazna zatvora.

Slučajevi kada nije dozvoljena besplatna pravna pomoć

Član 7.

Pružanje besplatne pravne pomoći, iako lice ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), nije dozvoljeno u:

- 1) privrednim sporovima;
- 2) postupku registracije pravnih lica;
- 3) postupku naknade štete za povredu časti i ugleda;
- 4) postupku pred prekršajnim sudom, ako za prekršaj nije zaprećena kazna zatvora;
- 5) postupku u kome bi vrednost spora bila u očiglednoj i značajnoj nesrazmeri s troškovima postupka;
- 6) postupku u kome je očigledno da tražilac besplatne pravne pomoći nema izgleda na uspeh, posebno ako se njegova očekivanja ne zasnivaju na činjenicama i dokazima koje je predočio ili su ona suprotna pozitivnim propisima, javnom poretku i dobrim običajima;
- 7) slučaju da postoji očigledan pokušaj da se zloupotrebi pravo na besplatnu pravnu pomoć ili neko drugo pravo.

Pružalac, tražilac i korisnik besplatne pravne pomoći

Član 8.

Pružalac besplatne pravne pomoći je lice koje je ovim zakonom ovlašćeno da pruža besplatnu pravnu pomoć i koje je prema ovom zakonu upisano u registar (član 16. st. 1. i 3 – u daljem tekstu: pružalac).

Tražilac besplatne pravne pomoći je lice koje podnosi zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći (u daljem tekstu: tražilac).

Korisnik besplatne pravne pomoći je lice koje je ostvarilo pravo na besplatnu pravnu pomoć i kome se ona pruža (u daljem tekstu: korisnik).

Pružaoци

Član 9.

Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokatura i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave.

Udruženja mogu pružati besplatnu pravnu pomoć samo na osnovu odredbi zakona koji uređuju pravo azila i zabranu diskriminacije.

Besplatnu pravnu pomoć u ime udruženja pružaju advokati.

Besplatnu pravnu pomoć u službi pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave ili u ime udruženja mogu pružati diplomirani pravnici, samo u okviru ovlašćenja koja su diplomiranim pravnicima određena zakonom kojim se uređuje odgovarajući postupak.

Pružaoци besplatne pravne pomoći, a udruženja u okviru ciljeva zbog kojih su osnovana, mogu da pružaju opšte pravne informacije i popunjavaju formulare, kao oblike besplatne pravne podrške.

Jedinica lokalne samouprave može organizovati zajedničku službu besplatne pravne pomoći sa drugim pružaocem, u okviru ovlašćenja koja su tim pružiocima poverena ovim zakonom, ali ne može na njega preneti pružanje besplatne pravne pomoći u potpunosti.

Osnovna načela pružanja besplatne pravne pomoći

Član 10.

Besplatna pravna pomoć zasniva se na:

- 1) jednakoj dostupnosti prava na besplatnu pravnu pomoć, bez diskriminacije pružaoca, tražioca i korisnika, i omogućavanju pristupa objektima u kojima se pruža besplatna pravna pomoć;
- 2) očuvanju integriteta postupka u okviru kojeg se pruža besplatna pravna pomoć;
- 3) savesnom, profesionalnom i nezavisnom postupanju pružaoca i poštovanju dostojanstva pružaoca, tražioca i korisnika;
- 4) usmerenosti na stvarne potrebe korisnika i praćenje njegovih potreba;
- 5) podsticanju razvoja opšteg pravnog informisanja i savetovanja o korišćenju prava na besplatnu pravnu pomoć;
- 6) podsticanju na mirno rešavanje sporova;
- 7) delotvornosti, ekonomičnosti i održivosti pružanja besplatne pravne pomoći;
- 8) korišćenju i poboljšanju postojećih profesionalnih potencijala za pružanje besplatne pravne pomoći;
- 9) podsticanju saradnje između pružalaca;
- 10) zaštiti podataka o ličnosti;
- 11) javnosti rada (upravljanja, rukovođenja, odlučivanja) na pružanju besplatne pravne pomoći;
- 12) kontroli i poboljšanju kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći i praćenju načina i ishoda pružene besplatne pravne pomoći.

Oblici besplatne pravne podrške

Član 11.

Besplatna pravna podrška sastoji se od pružanja opšte pravne informacije, popunjavanja formulara, sastavljanja javnobeležničke isprave i posredovanja u rešavanju sporova.

Opšta pravna informacija jeste informacija o uređenju neke pravne oblasti, pravnom položaju korisnika u konkretnoj pravnoj stvari, subjektu i načinu odlučivanja o pojedinačnom pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu, pred sudom ili drugim državnim organom odnosno organom javne vlasti, o pravilima i o visini troškova postupka koji se ne odnose na postupak pred sudom u konkretnoj pravnoj

stvari, mogućnosti mirnog rešenja spora, načinu izvršenja odluke, o razlozima i uslovima za pokretanje upravnog postupka i postupka koji se pokreće ustavnom žalbom i o uslovima i postupku ostvarivanja prava na besplatnu pravnu podršku.

Popunjavanje formulara je pomoć u unošenju podataka o korisniku, koje popunjava pružalac, a potpisuje korisnik.

Posredovanje u rešavanju sporova je svaka radnja koju, prema zakonu kojim se uređuje posredovanje u rešavanju sporova, preduzima posrednik.

Sastavljanje javnobeležničke isprave je sastavljanje javnobeležničkih zapisa i javnobeležničkih zapisnika.

Pružaoци besplatne pravne podrške

Član 12.

Pružaoци besplatne pravne podrške jesu javni beležnici, posrednici i pravni fakulteti.

Javni beležnici sastavljaju javnobeležničke isprave u okviru ovlašćenja određenih zakonom kojim se uređuje javno beležništvo.

Posrednici posreduju u rešavanju sporova u okviru ovlašćenja određenih zakonom.

Pravni fakulteti pružaju opšte pravne informacije i popunjavaju formulare.

Pružaoци besplatne pravne podrške ne smeju da pružaju besplatnu pravnu pomoć.

Dostupnost besplatne pravne pomoći i podrške

Član 13.

Opšta pravna informacija, popunjavanje formulara, kao i besplatna pravna pomoć koju saglasno ovom zakonu pružaju udruženja (član 9. stav 2), mogu se pružati i licima koja ne ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).

Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo licima koja ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).

Odobrovanje

Član 14.

Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, izuzev pravnog saveta, kao i sastavljanje javnobeležničkih isprava i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo tražiocima kojima se to odobri (član 33).

Primena odredaba ovog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na besplatnu pravnu podršku

Član 15.

Odredbe ovog zakona o uslovima za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), o pojmu organa javne vlasti (član 5), slučajevima kada nije dozvoljena besplatna pravna pomoć (član 7), o pružaoци i korisniku besplatne pravne pomoći (član 8. st. 1. i st. 3), o osnovnim načelima pružanja besplatne pravne pomoći (član 10), o savesnom i profesionalnom postupanju (član 20), odsustvu obaveze pružanja besplatne pravne pomoći, izuzev ako je besplatna pravna pomoć odobrena protivno ovom zakonu (čl. 21. stav 1. tačka 1-3. i član 21. stav 2), o zaštiti podataka (član 23), o organizaciji rada (član 24), o sadržini pritužbe (član 37), o nadzoru nad

sprovedenjem ovog zakona (član 53) i o kontroli kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći (član 54), primenjuju se i na pružanje besplatne pravne podrške.

Odredbe ovog zakona o tražiocu besplatne pravne pomoći (član 8. stav 2), o odbijanju pružanja besplatne pravne pomoći ako je besplatna pravna pomoć odobrena protivno ovom zakonu (član 21. stav 1. tačka 4) i o postupku za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć (čl. 27-38), o besplatnoj pravnoj pomoći u prekograničnom sporu (čl. 44-52), primenjuju se i na sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova.

II. REGISTAR PRUŽALACA

Član 16.

Pružaoци se upisuju u Registar pružalaca besplatne pravne pomoći (u daljem tekstu: Registar), u okviru koga se vodi posebna evidencija pružalaca besplatne pravne pomoći i evidencija pružalaca besplatne pravne podrške.

Registar vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministarstvo), kao jedinstvenu javnu elektronsku bazu podataka.

Advokati koji pružaju besplatnu pravnu pomoć upisuju se na listu advokata koju sačinjava i ministarstvu dostavlja Advokatska komora Srbije i sastavni je deo registra.

Način upisa u Registar i vođenje Registra bliže propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministar).

Predmet registrovanja

Član 17.

U Registar se upisuju podaci o:

1) advokatu i javnom beležniku – lično ime, adresa kancelarije, broj telefona i adresa elektronske pošte ako postoji;

2) posredniku i udruženju – podaci koji se upisuju u Registar posrednika i Registar udruženja, a o licu koje pruža besplatnu pravnu pomoć u udruženju – lično ime, broj telefona i adresa elektronske pošte ako postoji;

3) licu koje pruža besplatnu pravnu pomoć u službi za pravnu pomoć jedinice lokalne samouprave – lično ime, broj telefona, adresa elektronske pošte ako postoji i naziv jedinice lokalne samouprave;

4) licu koje pruža besplatnu pravnu podršku na pravnom fakultetu i o odgovornom licu pravnog fakulteta – lično ime, broj telefona i adresa elektronske pošte ako postoji, kao i naziv pravnog fakulteta;

5) obliku besplatne pravne pomoći (član 6) i obliku besplatne pravne podrške (član 11) koju je pružalac ovlašćen da pruža;

6) posebnoj stručnoj kvalifikaciji pružaoca ili lica koje pruža besplatnu pravnu pomoć ili besplatnu pravnu podršku kod pružaoca.

Na zahtev pružaoca, u Registar se upisuju i podaci o posebnostima pružanja opštih pravnih informacija (telefonom, elektronskom poštom i sl.).

Ako je jedinica lokalne samouprave organizovala zajedničku službu besplatne pravne pomoći sa drugim pružaocem, podaci o zajedničkoj službi upisuju se uz podatke o svakom pružaocu.

Promena podataka

Član 18.

Promena podataka koji su upisani u Registar prijavljuje se ministarstvu u roku od 15 dana od dana nastanka promene.

Brisanje iz Registra

Član 19.

Ministarstvo briše pružaoca iz Registra, ako je:

- 1) zahtevao brisanje iz Registra;
- 2) pružalac koji je fizičko lice preminuo ili je izbrisan iz imenika advokata, imenika javnih beležnika ili Registra posrednika;
- 3) pružalac koji je pravno lice prestao da postoji;
- 4) protiv pružaoca doneto rešenje o brisanju iz Registra zbog nezakonitog sprovođenja ovog zakona ili rešenje kojim je utvrđeno nesavesno ili neprofesionalno pružanje besplatne pravne pomoći, odnosno besplatne pravne podrške.

Rešenje o brisanju iz Registra je konačno u upravnom postupku.

Posle brisanja pružaoca iz Registra, korisniku se određuje drugi pružalac saglasno ovom zakonu, bez novog zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći od advokata ili za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju sporova.

III. OBAVEZE PRUŽALACA

Savesno i profesionalno postupanje

Član 20.

Pružalac je dužan da besplatnu pravnu pomoć pruža samostalno, savesno i profesionalno i saglasno osnovanim interesima korisnika.

Pružalac je dužan da blagovremeno i delotvorno pruža besplatnu pravnu pomoć.

Pružalac ne sme da traži, niti da od korisnika primi naknadu za pružanje besplatne pravne pomoći.

Odsustvo obaveze pružanja besplatne pravne pomoći

Član 21.

Pružalac nije dužan da pruži besplatnu pravnu pomoć korisniku:

- 1) koji uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku;
- 2) koji se prema pružaocu ne ponaša u granicama zakona;
- 3) ako postoji sukob interesa između korisnika i pružaoca ili lica koje radi na pružanju besplatne pravne pomoći kod pružaoca, saglasno zakonu kojim se uređuje sprečavanje sukoba interesa;
- 4) ako je besplatna pravna pomoć odobrena suprotno ovom zakonu.

Pružalac koji odbije pružanje besplatne pravne pomoći o tome odmah obaveštava korisnika i organ koji odobrava pravnu pomoć (član 27).

Evidencija i redovni izveštaj

Član 22.

Pružalac vodi evidenciju o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći, odnosno besplatnoj pravnoj podršci, koja sadrži lično ime svakog korisnika kome je pružio besplatnu pravnu pomoć, odnosno besplatnu pravnu podršku i oblik pružene besplatne pravne pomoći (član 6), odnosno besplatne pravne podrške (član 11).

Pružalac o tome podnosi ministarstvu redovan godišnji izveštaj do 31. januara tekuće godine za prethodnu godinu.

Način vođenja evidencije propisuje ministar.

Zaštita podataka

Član 23.

Pružalac čuva kao poverljive podatke do kojih je došao pružanjem besplatne pravne pomoći, posebno o korisniku, predmetu i postupku.

Smatra se da pružalac nesavesno i neprofesionalno postupa ako koristi poverljive podatke na sopstvenu ili tuđu korist ili na štetu korisnika.

Podaci o korisniku štite se saglasno zakonu kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Organizacija rada

Član 24.

Pružalac samostalno organizuje rad na pružanju besplatne pravne pomoći.

Pružalac omogućava korisnicima pristup informacijama o organizaciji rada na pružanju besplatne pravne pomoći.

Nije dozvoljeno širenje informacija u obliku oglasnih poruka o tome kako je organizovan rad na pružanju besplatne pravne pomoći.

Usvajanje kodeksa profesionalne etike

Član 25.

Pružaoци besplatne pravne pomoći, izuzev advokata, i pružaoци besplatne pravne podrške dužni su da usvoje kodeks profesionalne etike o pružanju besplatne pravne pomoći, odnosno besplatne pravne podrške.

Posebne obaveze državnih organa, organa javne vlasti i jedinice lokalne samouprave

Član 26.

Državni organi i drugi organi javne vlasti koji odlučuju o pravima, obavezama ili interesima zasnovanim na zakonu, dužni su da organizuju službu besplatne pravne podrške, koja pruža opšte pravne informacije u okviru njihove nadležnosti.

Podaci o licima koji pružaju opšte pravne informacije u državnim organima i drugim organima javne vlasti ne upisuju se u Registar (član 16), a pružanje opštih pravnih informacija (stav 1. ovog člana) finansira se iz budžeta predviđenog za njihovu redovnu delatnost.

Jedinica lokalne samouprave dužna je da obrazuje službu pravne pomoći koja pruža besplatnu pravnu pomoć.

IV. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

Zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći

Član 27.

Zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći podnosi se organu opštinske uprave ili gradske uprave ili uprave grada Beograda (u daljem tekstu: organ uprave), nadležnom prema mestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahteva ili mestu pružanja besplatne pravne pomoći.

Zahtev se podnosi pismeno ili usmeno na zapisnik ili elektronskim putem, u skladu sa zakonom.

Zahtev se može podneti i preko zakonskog zastupnika, punomoćnika ili lica koje podnosilac zahteva odredi, s tim što se uz zahtev prilaže i dokaz o vršenju prava zakonskog zastupanja, odnosno punomoćje.

Na zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ne plaća se taksa.

Na postupanje organa u postupku ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Sadržina zahteva

Član 28.

Zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći sadrži:

- 1) lično ime, prebivalište ili boravište podnosioca zahteva i broj telefona ako postoji;
- 2) opis problema zbog koga se traži besplatna pravna pomoć i dokumenta o opisanom problemu, ako podnosilac zahteva njima raspolaže.

Zahtev se podnosi na obrascu čiji izgled i bližu sadržinu propisuje ministar.

Dozvola za odlučivanje o zahtevima

Član 29.

O zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći može da odlučuje samo lice u organu uprave koje ima dozvolu za to, i čiji rad nadzire ministarstvo.

Dozvola se izdaje diplomiranom pravniku koji ima preko tri godine radnog iskustva na poslovima pravne struke i potvrdu o uspešno završenoj obuci za primenu ovog zakona.

Dozvolu izdaje ministar, na tri godine.

Organizaciju i način sprovođenja obuke za primenu ovog zakona propisuje ministar.

Oduzimanje dozvole

Član 30.

Ministar oduzima dozvolu, ako lice u organu uprave:

- 1) ne rešava o zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći u roku određenom ovim zakonom;
- 2) neopravdano uskraćuje tražiocima pravo na besplatnu pravnu pomoć;
- 3) odobrava besplatnu pravnu pomoć uprkos tome što tražilac zloupotrebljava pravo na besplatnu pravnu pomoć ili neko drugo pravo.

Rešenje o oduzimanju dozvole je konačno u upravnom postupku.

Utvrđivanje činjenica

Član 31.

Organ uprave utvrđuje da li podnosilac zahteva ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), uvidom u evidencije kojima sam raspolaže ili u dokumentaciju koja je podneta uz zahtev ili naknadno dostavljena.

Organ uprave je dužan da po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom, načini uvid u podatke o činjenicama neophodnim za odlučivanje o kojima se vodi službena evidencija, da ih pribavlja i obrađuje.

Postupanje organa uprave

Član 32.

Postupak o zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći je hitan.

Organ uprave donosi rešenje o zahtevu u roku od osam dana od dana prijema zahteva, a ako je zatražio dopunsku dokumentaciju od podnosioca zahteva, u roku od osam dana od dana kada mu je ona dostavljena.

Ako postoji opasnost od nastanka nenadoknadive štete po podnosioca zahteva ili ako bi istekao rok u kome on ima pravo na preduzimanje radnje u postupku, organ uprave je dužan da donese rešenje o zahtevu u roku od tri dana nakon njegovog prijema.

Ako organ uprave ne donese rešenje u roku od osam odnosno tri dana od dana prijema zahteva, odnosno dostavljanja dopunske dokumentacije, smatra se da je zahtev odbijen.

Organ uprave koji traži od podnosioca zahteva dopunsku dokumentaciju dužan je da odredi rok za njeno dostavljanje koji ne može biti kraći od osam dana, čijim istekom se smatra da je podnosilac odustao od zahteva, ako nije dostavio traženu dokumentaciju.

Odobravanje besplatne pravne pomoći

Član 33.

Ako je zahtev osnovan (čl. 4. i 7), organ uprave rešenjem odobrava besplatnu pravnu pomoć.

Organ uprave u izreci rešenja upućuje podnosioca zahteva na pružaoca koji je prema ovom zakonu upisan u registar (član 16. st. 1. i 3), a prema pravilima koja propisuje ministar pošto prethodno pribavi mišljenje pružalaca.

Izreka rešenja sadrži i opis problema zbog koga je odobrena besplatna pravna pomoć.

Protiv rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći žalba nije dozvoljena.

Odbijanje zahteva i žalba ministarstvu

Član 34.

Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.

Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.

Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).

Ministarstvo je dužno da o žalbi odluči u roku od 15 dana od prijema žalbe.

Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.

Obaveza prijavljivanja promene stanja

Član 35.

Korisnik je dužan da, počev od podnošenja zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći do izrade konačnog obračuna naknade za besplatnu pravnu pomoć, prijavi organu uprave promene koje bi mogle uticati na ukidanje rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći, u roku od 15 dana od nastanka promene.

Organ uprave po službenoj dužnosti ukida rešenje o odobravanju besplatne pravne pomoći, ako se posle njegovog donošenja sazna za činjenice koje ukazuju na to da korišćenje besplatne pravne pomoći nije opravdano.

Protiv rešenja o ukidanju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći korisnik može da podnese žalbu ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.

Pravo korisnika na pritužbu

Član 36.

Korisnik ima pravo na pritužbu ministarstvu, preko organa uprave, ako smatra da je pružalac neopravdano odbio pružanje odobrene besplatne pravne pomoći, da ne pruža besplatnu pravnu pomoć savesno ili profesionalno, da ne poštuje njegovo dostojanstvo ili ako tvrdi da pružalac traži naknadu za pružanje besplatne pravne pomoći.

Iz istih razloga može da se podnese pritužba protiv pružaoca besplatne pravne podrške.

Pritužba se podnosi pismeno ili usmeno na zapisnik ili elektronskim putem u skladu sa zakonom, u roku od 30 dana od dana saznanja za razlog za pritužbu.

Pritužba se može podneti i preko zakonskog zastupnika ili punomoćnika ili lica koje podnosilac pritužbe odredi, s tim što se uz pritužbu prilaže i dokaz o vršenju prava zakonskog zastupanja, odnosno punomoćje.

Na pritužbu se ne plaća taksa.

Sadržina pritužbe

Član 37.

Pritužba sadrži:

- 1) lično ime i prebivalište ili boravište korisnika;
- 2) označenje pružaoca;
- 3) kopiju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći;
- 4) opis problema koji je nastao za vreme pružanja besplatne pravne pomoći.

Pritužba može da sadrži i dokaze kojima se potkrepljuju tvrdnje korisnika.

Evidencija i prikupljanje podataka o primeni ovog zakona

Član 38.

Organ uprave vodi evidenciju koja sadrži zahteve za odobravanje besplatne pravne pomoći, rešenja koja su doneta o zahtevima i rešenja o ukidanju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći.

Način vođenja evidencije propisuje ministar.

Kopija evidencije organa uprave, kao i kopija evidencije koju vodi pružalac (član 22), dostavlja se ministarstvu, prema propisu koji donosi ministar.

Kopije evidencija dostavljaju se ministarstvu radi statističke obrade podataka iz evidencija i delotvornijeg nadzora nad sprovođenjem ovog zakona i nad kvalitetom pružanja besplatne pravne pomoći.

V. FINANSIRANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I BESPLATNE PRAVNE PODRŠKE

Naknada za pružanje besplatne pravne pomoći

Član 39.

Besplatna pravna pomoć koju pruža služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave finansira se iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

Kad besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati ili kad se sastavlja javnobeležnička isprava ili posreduje u rešavanju spora, jedinica lokalne samouprave snosi 50% naknade za pružanje besplatne pravne pomoći ili sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora, dok 50% naknade snosi Republika Srbija, preko ministarstva.

Zastupanje u prvostepenom upravnom postupku ne finansira se iz budžeta Republike Srbije, niti budžeta jedinice lokalne samouprave.

Besplatna pravna pomoć i besplatna pravna podrška mogu da se finansiraju iz donacija i projektnog finansiranja.

Tarifa

Član 40.

Vlada, na predlog ministra, donosi propis kojim određuje tarifu po kojoj advokati pružaju besplatnu pravnu pomoć, i po kojoj se sastavljaju javnobeležničke isprave i posreduje u rešavanju sporova.

Naknada po tarifi

Član 41.

Kada se okonča besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, sastavi javnobeležnička isprava ili okonča posredovanje u rešavanju spora, pružalac podnosi organu uprave na overu: zahtev za plaćanje naknade za pruženu besplatnu pravnu pomoć, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora, dokaze o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći, sastavljenoj javnobeležničkoj ispravi ili posredovanju u rešavanju spora u konkretnoj pravnoj stvari, kao i konačni obračun naknade.

Kada Republika Srbija i jedinica lokalne samouprave zajednički snose naknadu za besplatnu pravnu pomoć koju pružaju advokati, za sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju spora (član 39. stav 2), jedinica lokalne samouprave isplaćuje pružaocu celokupnu naknadu i dostavlja ministarstvu

zahtev za isplatu 50% isplaćene naknade, kao i overeni konačni obračun naknade za pruženu besplatnu pravnu pomoć, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora.

Postupak plaćanja naknade za besplatnu pravnu pomoć koju pružaju advokati i za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora propisuje ministar, pošto prethodno pribavi mišljenje pružalaca.

Projektno finansiranje iz javnih prihoda

Član 42.

Sredstva koja su namenjena projektnom finansiranju besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške, koja se obezbeđuju iz javnih prihoda, mogu se preneti samo pružaocu koji je prema ovom zakonu upisan u registar (član 16. st. 1. i 3), i advokatskim komorama.

Radi projektnog finansiranja raspisuje se javni poziv, odnosno javni konkurs.

Vraćanje primljenih sredstava

Član 43.

Republika Srbija ima pravo da od korisnika zahteva vraćanje sredstava koja su isplaćena za pravnu pomoć koju su pružili advokati, za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora:

1) ako je korišćenje besplatne pravne pomoći koju su pružili advokati, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora ostvareno na osnovu netačnih ili neistinitih podataka;

2) ako korisnik nije prijavio promenu stanja, a ona je mogla da izazove ukidanje rešenja o besplatnoj pravnoj pomoći, odnosno o sastavljanju javnobeležničke isprave ili posredovanju u rešavanju sporova (član 35. stav 1);

3) ako je u nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona (član 53) utvrđena zloupotreba prava korisnika na besplatnu pravnu pomoć koju pružaju advokati, na sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju sporova;

4) ako je pravo na novčanu socijalnu pomoć ili dečiji dodatak prestalo zbog ishoda postupka u kome su advokati pružili besplatnu pravnu pomoć.

Ako je u postupku odlučeno u korist korisnika i organ koji je vodio postupak je odlučio da troškove postupka naknadi suprotna stranka, advokat i posrednik su, pošto naplate troškove postupka, dužni da vrate novčana sredstva koja su im isplaćena za pruženu besplatnu pravnu pomoć ili posredovanje u rešavanju spora, izuzev ako naplata troškova nije moguća.

Pružaoци su dužni da se brinu o naknadi i naplati troškova postupka prema pravilima struke i s pažnjom dobrog stručnjaka.

Na sredstvima koja su korisnik i pružalac dužni da vrate (st. 1. i 2. ovog člana), ustanovljava se založno pravo Republike Srbije, prema pravilima o zalozi na potraživanjima, u visini naknade isplaćene za besplatnu pravnu pomoć koju je pružio advokat, za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora.

Republika Srbija je dužna da 50% od sredstava koja su vraćena za besplatnu pravnu pomoć koju su pružili advokati, za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora odmah uplati jedinici lokalne samouprave, iz budžetskog razdela ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Način na koji se vraćaju primljena novčana sredstva i postupak njihovog vraćanja bliže propisuje ministar, pošto prethodno pribavi mišljenje pružalaca.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na besplatnu pravnu pomoć koju je pružila služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave i koja je, shodno tome, finansirana iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

VI. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U PREKOGRANIČNOM SPORU

Opšta odredba

Član 44.

Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima pruža se saglasno odredbama ove glave zakona i Direktivi 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 225, 31. 8. 2005).

Prekogranični spor

Član 45.

Prekogranični spor, u smislu ovoga zakona, jeste spor u kome podnosilac zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći ima prebivalište ili boravište u državi članici Evropske unije koja istovremeno nije ona država članica Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke.

Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i privrednim stvarima, za savetovanje pre početka postupka s ciljem postizanja vansudskog poravnjanja, za pokretanje postupka pred sudom, za zastupanje pred sudom, za posredovanje u rešavanju sporova i izvršenje javnih isprava.

Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primenjuju se u poreskim, carinskim i drugim upravnim postupcima.

Postojanje prekograničnog spora utvrđuje se prema vremenu kada je podnet zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu.

Odredbe o prekograničnom sporu ne primenjuju se na Kraljevinu Dansku.

Odobravanje besplatne pravne pomoći

Član 46.

Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se ako podnosilac zahteva ispuni uslove koji su određeni ovim zakonom (član 4).

Izuzetno, besplatna pravna pomoć može se odobriti i podnosiocu zahteva koji ne ispunjava uslove koji su određeni ovim zakonom (član 4), ako dokaže da nije u mogućnosti da plati troškove postupka zbog razlike u troškovima života između države članice Evropske unije u kojoj ima prebivalište ili boravište i troškova života u Republici Srbiji.

U postupku koji nastane po zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu ne plaća se taksa.

Podnošenje zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima u Republici Srbiji

Član 47.

Lice koje ima prebivalište ili boravište u drugoj državi članici Evropske unije, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Srbiji, podnosi zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu ministarstvu (organ prijema).

Zahtev podnosi tražilac ili nadležni organ države članice Evropske unije u

kojoj on ima prebivalište ili boravište (organ otpreme).

Za određivanje prebivališta ili boravišta tražioca merodavno je pravo države u kojoj tražilac ima prebivalište ili boravište.

Odlučivanje o zahtevu

Član 48.

Obrasci i isprave prilažu se ministarstvu prevedeni na srpski jezik, a ako nisu prevedeni, ministarstvo odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima.

Ministarstvo odbija zahtev i ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični spor ili ako tražilac nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu.

U izreci rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima ministarstvo upućuje podnosioca zahteva na pružaoca koji je prema ovom zakonu upisan u registar (član 16. st. 1. i 3).

Rešenje ministarstva je konačno u upravnom postupku.

Vrste troškova koje obuhvata besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima

Član 49.

Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima koja je odobrena u Republici Srbiji obuhvata sledeće troškove, direktno povezane sa prekograničnim sporovima:

- 1) prevođenje;
- 2) prevođenje isprava koje zahteva sud ili nadležni organ, a koje korisnik podnosi radi rešavanja konkretnog predmeta;
- 3) putne troškove koje snosi korisnik ako sud ili zakon Republike Srbije zahteva da lica koja su zadužena za predstavljanje njegovog slučaja budu prisutna pred sudom, a sud odluči da se ona ne mogu saslušati na drugi sudu prihvatljiv način.

Podnošenje zahteva za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima u drugoj državi članici Evropske unije

Član 50.

Lice koje ima prebivalište ili boravište u Republici Srbiji, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom druge države članice Evropske unije, podnosi ministarstvu zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu.

Ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični ili ako podnosilac zahteva nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, ministarstvo rešenjem odbija zahtev.

Rešenje ministarstva je konačno u upravnom postupku.

Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.

Ako druga država članica Evropske unije ne odobri besplatnu pravnu pomoć

u prekograničnom sporu, podnosilac zahteva dužan je da ministarstvu naknadi troškove prevođenja.

Izuzetno, podnosilac zahteva može zahtev da neposredno podnese organu koji je nadležan za primanje zahteva u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku (organ prijema).

Vrste troškova koje podmiruje Republika Srbija

Član 51.

Ako podnosilac zahteva ima prebivalište ili boravište u Republici Srbiji, besplatna pravna pomoć njemu se pruža u Republici Srbiji za naknadu:

1) troškova vezanih za pomoć advokata ili drugog lica koje je zakonom ovlašćeno za pravno savetovanje, a koji su nastali u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud, do prijema zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu u drugoj državi članici Evropske unije, u skladu sa odredbama Direktive iz člana 44. ovog zakona;

2) troškova prevođenja zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima i isprava koje se dostavljaju organima druge države članice Evropske unije.

Obrasci zahteva

Član 52.

Zahtevi iz čl. 47. i 50. ovog zakona podnose se na obrascima propisanim Odlukom Komisije 2004/844/EK od 9. novembra 2004. godine o uvođenju obrasca zahteva za pravnu pomoć u okviru Direktive 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 365, 10. 12. 2004.) i Odlukom Komisije 2005/630/EK od 26. avgusta 2005. godine o uvođenju obrasca za otpremanje zahteva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 225, 31. 8. 2005).

VII. NADZOR I KONTROLA KVALITETA

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona

Član 53.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši ministarstvo po službenoj dužnosti ili po pritužbi korisnika.

Pri vršenju nadzora, ministarstvo može od pružaoca zahtevati vanredne izveštaje o njegovom radu za period u kome je pružalac dužan da čuva podatke saglasno zakonu i podatke o radu pružaoca, upozoriti pružaoca na uočene nepravilnosti i odrediti mu mere i rok za otklanjanje nepravilnosti.

Pružalac može da se u roku od osam dana od dana prijema upozorenja izjasni na upozorenje ministarstva. Ako ministarstvo smatra da izjašnjenje nije osnovano, određuje pružaocu novi rok za otklanjanje nepravilnosti.

Ako nepravilnosti ne budu otklonjene u roku koji je odredilo ministarstvo, ministarstvo donosi rešenje o brisanju pružaoca iz Registra.

Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje redovan godišnji izveštaj o nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Kontrola kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći

Član 54.

Kontrola kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći je kontrola u kojoj se ispituje da li pružalac savesno i profesionalno pruža besplatnu pravnu pomoć.

Postupak kontrole kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći pokreće se predlogom ministarstva:

- 1) kad u nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona uoči da postoji sumnja o tome da li pružalac savesno i profesionalno pruža besplatnu pravnu pomoć;
- 2) povodom pritužbe korisnika ili organa pred kojim se vodi postupak.

Nadležnost za sprovođenje postupka kontrole kvaliteta

Član 55.

Ministarstvo dostavlja predlog za pokretanje postupka kontrole kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći organima koji su nadležni za vođenje tog postupka.

Ako je pružalac advokat odnosno javni beležnik, za vođenje postupka kontrole kvaliteta i utvrđivanje odgovornosti nadležni su Advokatska komora Srbije odnosno Javnobeležnička komora, ako je pružalac služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave – organ koji se određuje prema zakonu kojim se uređuje lokalna samouprava, a ako je pružalac posrednik – nadležno je ministarstvo.

Ako je pružalac udruženje ili pravni fakultet, za vođenje postupka kontrole kvaliteta i utvrđivanje njihove odgovornosti nadležna je zajednička komisija za kontrolu kvaliteta, koju sporazumno biraju Advokatska komora Srbije, predstavnici udruženja, odnosno pravnih fakulteta, i koja ima pet članova: dva iz reda advokata, jedan predstavnik udruženja, jedan predstavnik pravnih fakulteta i jedan predstavnik ministarstva.

Postupak kontrole kvaliteta

Član 56.

Ako je predlog ministarstva podnet na osnovu pritužbe korisnika ili organa pred kojim se vodi postupak, nadležnom organu se uz predlog dostavlja i pritužba.

Organ koji je nadležan za vođenje postupka kontrole kvaliteta vodi postupak saglasno zakonu i drugim aktima i dostavlja odluku ministarstvu.

Ako nadležni organ u postupku kontrole kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći utvrdi da postoji nesavesno ili neprofesionalno pružanje besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške, o tome donosi rešenje koje dostavlja ministarstvu.

Na osnovu rešenja iz stava 3. ovog člana, ministarstvo donosi rešenje o brisanju iz Registra.

Savet za praćenje sistema besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške

Član 57.

Radi praćenja i poboljšanja pružanja besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške u Republici Srbiji, Vlada, odlukom, osniva Savet za praćenje sistema besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške kao radno telo Vlade, saglasno zakonu kojim se uređuje organizacija i način rada Vlade.

Odlukom Vlade uređuje se zadatak i sastav Saveta za praćenje sistema

besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške, kao i druga pitanja značajna za njegov rad.

U sastavu saveta zastupljeni su i predstavnici pružalaca.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 58.

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se pravno lice – pružalac ako:

1) pruža besplatnu pravnu pomoć ili besplatnu pravnu podršku suprotno članu 7, u slučajevima kada se besplatna pravna pomoć finansira iz budžeta Republike Srbije ili jedinice lokalne samouprave;

2) pruža besplatnu pravnu pomoć ili besplatnu pravnu podršku bez upisa u Registar (član 16. stav 1);

3) ne prijavi promenu podataka upisanih u Registar (član 18);

4) traži ili prima naknadu za pružanje besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške od korisnika (član 20. stav 3);

5) ne vodi evidenciju o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći ili besplatnoj pravnoj podršci (član 22. stav 1);

6) ne čuva poverljivost podataka do kojih je došao u toku pružanja besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške (član 23. stav 1);

7) ne vrati primljena sredstva (član 43).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, odnosno jedinici lokalne samouprave novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice – pružalac, novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara.

Novčanom kaznom od 5.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj rukovodilac državnog organa ili organa javne vlasti koji ne organizuje službu besplatne pravne podrške, odnosno rukovodilac jedinice lokalne samouprave koji ne obrazuje službu pravne pomoći (član 26. st. 1. i 3).

IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 59.

Propisi određeni ovim zakonom doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za organizovanje i obrazovanje službe besplatne pravne podrške i službe pravne pomoći

Član 60.

Državni organi, organi javne vlasti i jedinice lokalne samouprave iz člana 26. st. 1. i 3. ovog zakona organizovaće pružanje besplatne pravne podrške, odnosno obrazovaće službu pravne pomoći u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje zakona na snagu i početak primene**Član 61.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. oktobra 2019. godine, izuzev odredaba čl. 44. do 52. koje počinju da se primenjuju od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. stav 1. tačka 2) Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija, između ostalog, uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana, ustavnost i zakonitost.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U demokratskim društvima mogućnost efikasne zaštite povređenih i ugroženih prava jedan je od osnovnih uslova za ostvarivanje pravnog poretka i principa vladavine prava. Pravna zaštita koja se pruža mora zadovoljiti određene standarde, koji izviru iz prava na pravično suđenje, jednog od ljudskih prava garantovanom međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima i Ustavom Republike Srbije. Pravično suđenje podrazumeva da su pojedinci ravnopravni u pristupu pravdi i da pred sudom i drugim organima javne vlasti mogu delotvorno, pod jednakim uslovima i bez diskriminacije, da štite i ostvaruju svoja prava. Da bi se to ostvarilo, svakom pojedincu mora biti dostupna pravna pomoć, što podrazumeva dužnost države da obezbedi pružanje pravne pomoći zadovoljavajućeg kvaliteta, besplatne ili sa smanjenim troškovima, kada lice kome je pravna pomoć potrebna nije u stanju da je plati ili kada pružanje pravne pomoći nameću razlozi pravičnosti.

Ustav Republike Srbije, po ugledu na rešenja u savremenom uporednom pravu, garantuje svakom pojedincu pravo na pravnu pomoć (član 67), čime je ovo pravo po prvi put u našem pravnom sistemu steklo status Ustavom zajamčenog ljudskog prava. Ustavno jemstvo prava na pravnu pomoć nameće državi obavezu da obezbedi uslove za uživanje i zaštitu ovog prava. Saglasno tome, neophodno je da se zakonom uredi pružanje pravne pomoći, što uključuje i obavezu da se obezbedi pružanje besplatne pravne pomoći. Pored toga, Ustav Republike Srbije predviđa i zabranu svakog oblika diskriminacije (član 21. stav 3. Ustava) i garanciju da se dostignuti nivo ljudskih prava ne može smanjivati (član 20. stav 2. Ustava).

Vlada je usvojila Strategiju razvoja sistema besplatne pravne pomoći u Republici Srbiji („Službeni glasnik RS”, broj 74/10), kojom su utvrđene smernice i ključni principi budućeg zakonskog i institucionalnog okvira sistema besplatne pravne pomoći, strateški pravci njegovog razvoja i opšti i posebni ciljevi i mere za njegovo ostvarivanje.

Takođe, Nacionalnom strategijom reforme pravosuđa za period 2013-2018. godine („Službeni glasnik RS”, broj 57/13) i pratećim akcionim planom za njeno sprovođenje, u cilju sprovođenja planiranih aktivnosti, u normativnom delu, predviđeno je i usvajanje zakona koji će celovito urediti besplatnu pravnu pomoć.

Obaveza Republike Srbije da stvori uslove za uživanje i zaštitu prava na pravnu pomoć izvire iz univerzalnih međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima, koji garantuju pravo na pristup pravdi i pravično suđenje.

Članom 10. Opšte deklaracije o pravima čoveka predviđeno je da: „svako ima potpuno jednako pravo na pravično i javno suđenje pred nezavisnim i nepristranim

sudom koji će odlučiti o njegovim pravima i obavezama i o osnovanosti svake krivične optužbe protiv njega”. Pravo na delotvoran pristup pravdi i pravično suđenje garantuje i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima („Službeni list SFRJ”, broj 7/71) kojim je predviđeno da su svi jednaki pred sudovima i da svako ima pravo da zakonom određeni nadležni, nezavisni i nepristrasni sud nepristrasno i javno ispita njegov predmet i odluči o opravdanosti svake krivične optužbe koja je protiv njega podignuta ili spora o građanskopravnim pravima i obavezama (14. stav 1). Jemstvo delotvornog pristupa pravdi, koje izričito uključuje i pravo na pravnu pomoć, sadržano je i u Zakonu o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima deteta („Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori”, broj 15/90 i „Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori”, br. 4/96 i 2/97) kojom je, pored ostalog predviđeno da: „svako dete lišeno slobode ima pravo na hitnu pravnu i drugu odgovarajuću pomoć, pravo da pred sudom ili drugim nadležnim, nezavisnim i nepristrasnim organom postavi pitanje zakonitosti lišavanja slobode, kao i pravo na hitnu odluku o tom pitanju” (član 37. tačka d).

Obaveza razvijanja sistema pravne pomoći proizlazi i iz Zakona o ratifikaciji Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Službeni list SCG - Međunarodni ugovori”, br. 9/03, 5/05 i 7/05 – ispravka) čijom je ratifikacijom Republika Srbija prihvatila jurisdikciju Evropskog suda za ljudska prava.

Članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda garantovano je pravo na pravično suđenje, kao posebno ljudsko pravo bazirano na idejama prirodne pravde, čije je ostvarivanje od suštinske važnosti za razvoj demokratije i principa vladavine prava. Konvencijski standard pravičnog suđenja uključuje čitav niz posebnih prava, kao što su pravo na delotvoran pristup sudu, pravo na saslušanje, jednakost u korišćenju procesnih ovlašćenja, pravo na nepristrasan i nezavisan sud ustanovljen zakonom, pravo na javnost u postupku i dr. Jedan od instrumenata za ostvarivanje prava na pristup pravdi i zadovoljenja standarda pravičnog suđenja jeste pravo na pravnu pomoć. Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, pravo na pravnu pomoć izričito je priznato samo pojedincima optuženim za krivično delo, tako što je u članu 6. stav 3. tačka (c) predviđeno da svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da se brani lično ili putem branica koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno, kada interesi pravde to zahtevaju. Međutim, s obzirom da standard delotvornog pristupa pravdi i pravičnog suđenja važi i za oblast građanskopravne zaštite, pravo na pravnu pomoć zajemčeno je i u postupcima u kojima se odlučuje o građanskim pravima i obavezama.

Prema Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, dužnost pružanja besplatne pravne pomoći postoji kada „interes pravde” to nalaže. Kriterijumi na osnovu kojih se „interes pravde” procenjuje razvijeni su u dugogodišnjoj praksi Evropskog suda za ljudska prava i izraženi u njegovim brojnim odlukama. Među ovim kriterijumima ključnu ulogu imaju: pravna i činjenična složenost slučaja, težina zaprećene kazne, priroda supstancijalnog prava radi čije se zaštite postupak vodi, kao i njegov značaj za pojedinca, postulaciona nesposobnost pojedinca prema odredbama domaćeg prava, stvarna sposobnost postulaciono sposobnog pojedinca da se sam brani, odnosno da sam preduzima procesne radnje, pri čemu se sagledavaju sve okolnosti koje se tiču pojedinca, kao što su uzrast, stepen pismenosti, pripadnost socijalno ugroženoj, odnosno marginalizovanoj društvenoj grupi i dr.

Obaveza Republike Srbije da zakonom uredi i operacionalizuje pružanje pravne pomoći, uključujući i besplatnu pravnu pomoć, proističe i iz njenog članstva u Savetu Evrope, čiji je veći broj preporuka, koje se odnose na besplatnu pravnu pomoć, obavezna da ispuni.

Iako Ustav Republike Srbije jemči pravo na pravnu pomoć, pružanje pravne pomoći, uključujući i besplatnu pravnu pomoć, nije na adekvatan način regulisano, niti postoji celovito uređen sistem pružanja pravne pomoći. Ovakvo stanje nije održivo, posebno ako se imaju u vidu sve veće potrebe za pružanjem pravne pomoći.

Odredbe o pravnoj pomoći sadržane su u više zakona, koji regulišu samo pojedine vidove pravne pomoći. U Republici Srbiji je potreba za pružanjem besplatne pravne pomoći velika. Na ovakav zaključak upućuju podaci o broju, strukturi i socio-ekonomskom položaju stanovništva i trend porasta potrebe za sudskom zaštitom, a posebno stanovništva tzv. „ranjivih grupa”.

U Republici Srbiji dostupnost pravne pomoći ne zadovoljava. U sudskoj statistici ne postoje objedinjeni podaci o broju okrivljenih kojima je po službenoj dužnosti postavljen branilac. Postojeći mehanizmi pružanja besplatne pravne pomoći imaju nedostataka, od kojih su ključni: besplatna pravna pomoć nije dostupna velikom broju građana, ne postoji mogućnost prikupljanja verodostojnih statističkih podataka na nivou države, koji su neophodni za uspešno planiranje i upravljanje sistemom besplatne pravne pomoći, ne postoji mogućnost prikupljanja potpunih i tačnih podataka koji bi omogućili uvid u stepen efikasnosti postojećih mehanizama, analizu rashoda i izradu validnih finansijskih planova, ne postoji kontrola kvaliteta usluga pravne pomoći, a pružaoci besplatne pravne pomoći nisu dovoljno motivisani za pružanje valjanih usluga pravne pomoći. Dostupnost pravde spada među ključne faktore humanizacije i demokratizacije društva i ostvarivanja principa vladavine prava. Dostupnost pravde je, istovremeno, i jedan od instrumenata za smanjenje siromaštva i od snažnog je uticaja na zadovoljstvo građana i njihovo identifikovanje sa pravnim sistemom. Dugogodišnje nepovoljno stanje u oblasti pravosuđa, u celini posmatrano, izazvalo je gubitak poverenja građana i opadanje pravne svesti građana. Građani danas slabo poznaju pravna načela i procedure i svoja prava, kao i načine njihovog ostvarivanja i zaštite.

Negativne posledice postojećeg stanja u oblasti pružanja pravne pomoći nameću potrebu da se što pre izgradi moderan normativno-pravni okvir pravne pomoći i uspostavi efikasan sistem besplatne pravne pomoći.

III. OBJAŠNENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

U glavi prvoj (Osnovne odredbe) Zakona, u čl. 1. do 15. uređuje se predmet i cilj zakona, osnovni pojmovi o besplatnoj pravnoj pomoći i uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći, definiše se organ javne vlasti (u kontekstu ovog zakona), kao i oblici besplatne pravne pomoći. Date su i osnovne odredbe o postupcima u kojima nije dozvoljena besplatna pravna pomoć (član 7.), utvrđuju se pojmovi pružaoca, tražioca i korisnika besplatne pravne pomoći (član 8), pružaoci besplatne pravne pomoći (član 9), kao i osnovna načela besplatne pravne pomoći (član 10.). Uvodi se pojam besplatne pravne podrške i utvrđuju se oblici (član 11.) i pružaoci (član 12.) besplatne pravne podrške. U okviru osnovnih odredaba, definiše se i dostupnost besplatne pravne pomoći i podrške (član 13.), slučajevi u kojima se besplatna pravna pomoć i podrška odobravaju (član 14.) i shodna primena odredaba ovog zakona o besplatnoj

pravnoj pomoći na besplatnu pravnu podršku (član 15.).

Članom 1. Zakona utvrđuje se predmet Zakona. Propisano je da se ovim zakonom uređuje besplatna pravna pomoć za građane kao njene korisnike, kao i načini njenog ostvarivanja i pružanja. Zatim, ovim članom se propisuje i da se odredbe ovog zakona primenjuju samo u slučajevima u kojima korisnik nije ostvario pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa odredbama drugih zakona.

Članom 2. Zakona utvrđen je cilj zakona: da se svakom licu obezbedi pravo na delotvoran i jednak pristup pravdi. Dakle, svakom licu se obezbeđuje jednak pristup pravdi u skladu sa načelima vladavine prava i ravnopravnosti pojedinaca u postupku pred sudom, organom uprave ili drugom organu javne vlasti i Ustavnim sudom pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

Članom 3. Zakona definisan je pojam besplatne pravne pomoći, koji obuhvata pravnu pomoć koju korisnik ostvaruje bez naknade, tj. koju on nije dužan da plati onom ko pravnu pomoć pruža. Besplatna pravna pomoć je besplatna samo na liniji odnosa između pružaoca i korisnika. No, njene troškove snosi društvena zajednica, tačnije budžet države ili jedinice lokalne samouprave. I upravo po tome, ona je pomoć i podrška koju društvo pruža svojim siromašnijim građanima i tzv. ranjivim grupama. Utvrđuje se ostvarivanje besplatne pravne pomoći, putem besplatne pravne pomoći u užem smislu, besplatne pravne podrške i besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima.

Članom 4. Zakona definišu se uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći. Besplatna pravna pomoć može se pružiti državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako: 1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima; 2) ili ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak. Na ovaj način, utvrđivanje ekonomskog položaja tražioca besplatne pravne pomoći nije previše statično, već omogućava sagledavanje svih relevantnih okolnosti u konkretnom slučaju. Ovom odredbom se omogućava mnogo širem krugu korisnika da ostvare pravo na besplatnu pravnu pomoć, naročito onim licima koja bi doživela ozbiljne finansijske poteškoće u slučaju snošenja troškova pravne pomoći. Dalje preciziranje podataka koje tražilac u ovom slučaju dostavlja (uključujući podatke o prihodima, imovini, broju članova domaćinstva, itd.) radi sticanja statusa korisnika regulisano je relevantnim podzakonskim propisima koji donosi ministarstvo nadležno za socijalnu zaštitu i koji se redovno ažuriraju.

Stavom 2. ovog člana propisuje se da se članom porodice odnosno zajedničkog domaćinstva lica iz stava 1. ovog člana ne smatra lice protiv kojeg tražilac besplatne pravne pomoći pokreće postupak, odnosno njegovi prihodi i imovina ne utiču na pravo tražilaca da ostvare pravo na besplatnu pravnu pomoć, ako ispunjavaju druge uslove propisane ovim zakonom.

Zatim, troškovi za pružanje besplatne pravne pomoći nadoknađuju se iz budžeta i u slučajevima kada besplatnu pravnu pomoć koriste ranjive grupe, odnosno dete o

čijem se pravu, obavezi, odnosno interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, organom javne vlasti; licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi (izrečena u krivičnom postupku) ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja (izrečena u prekršajnom postupku); lice prema kome se sprovodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti; lice koje ostvaruje pravo na pravnu zaštitu od porodičnog nasilja; lice koje ostvaruje pravo na pravnu zaštitu od torture nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja odnosno trgovine ljudima; lica koja traže azil u Republici Srbiji; izbeglica, lice pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljeno lice; osobe sa invaliditetom; dete zaštićeno kroz uslugu smeštaja u sistemu socijalne zaštite; deca i mladi kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života; odrasla i stara lica koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite; lice koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak; i lice koje je pogođeno postupkom iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje.

Članom 5. Zakona definisan je pojam organa javne vlasti, u smislu ovog zakona, koji obuhvata državni organ, organ autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave i organizaciju kojoj su poverena javna ovlašćenja.

Članom 6. Zakona uređeni su oblici besplatne pravne pomoći, koja se sastoji od pružanja pravnog saveta, sastavljanja podnesaka, zastupanja, i odbrane. Svaki od ovih pojmova je dalje preciziran u okviru ove odredbe i određeno je njegovo značenje. Kao što se vidi, besplatna pravna pomoć se pre svega ogleda u pomoći koja se pruža u postupku pred sudom (krivično, građansko, u upravnom sporu itd.), manje je savetodavne prirode (samo jedan slučaj, koji se takođe odnosi na postupak pred sudom).

U članu 7. Zakona, precizirani su slučajevi u kojima nije dozvoljena besplatna pravna pomoć, iako lice ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći, koji obuhvataju privredne sporove; postupak registracije pravnih lica; postupak naknade štete za povredu časti i ugleda; postupak pred prekršajnim sudom, ako za prekršaj nije zaprećena kazna zatvora; postupak u kome bi vrednost spora bila u očiglednoj i značajnoj nesrazmeri sa troškovima postupka; postupku u kome je očigledno da tražilac pravne pomoći nema izgleda na uspeh, posebno ako se njegova očekivanja ne zasnivaju na činjenicama i dokazima koje je predočio ili ako su suprotna pozitivnim propisima, javnom poretku i dobrim običajima; kada postoji očigledan pokušaj da se zloupotrebi pravo na besplatnu pravnu pomoć ili neko drugo pravo.

Članom 8. Zakona definisani su pojmovi pružaoca, tražioca i korisnika besplatne pravne pomoći.

Članom 9. Zakona navedeni su pružaoci besplatne pravne pomoći. Besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, u okviru ovlašćenja koja su advokatima i drugim diplomiranim pravnicima određena zakonom kojim se uređuje odgovarajući postupak (u kome se besplatna pravna pomoć i podrška pruža). U skladu sa stavom 2, udruženja mogu neposredno pružati besplatnu pravnu pomoć u postupcima ostvarivanja prava na azil i zaštite od diskriminacije.

Stavom 3. navodi se da besplatnu pravnu pomoć u ime udruženja pružaju advokati, što se odnosi na situacije kada je procesnim zakonima predviđeno da zastupnik

mora biti advokat. To znači da stav 3. dopušta da u slučajevima koji nisu obuhvaćeni stavom 2, udruženja mogu pružati besplatnu pravnu pomoć u okviru ciljeva zbog kojih su osnovana tako što će po svom izboru angažovati advokate da u ime tih organizacija pružaju besplatnu pravnu pomoć. Ako se zakonima koji uređuju odgovarajući postupak ne zahteva da zastupnik mora biti advokat, onda stav 4. dozvoljava da besplatnu pravnu pomoć u udruženju pruža diplomirani pravnik. Ova odredba omogućava da udruženja koja se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava i sloboda neposredno pružaju besplatnu pravnu pomoć u oblastima pravne zaštite u kojima su angažovana (ženama žrtvama nasilja u porodici, partnerskog i seksualnog nasilja, prava LGBT osoba, Roma, dece, osoba sa invaliditetom i drugo). Takođe, u skladu sa istim stavom 4, besplatnu pravnu pomoć u jedinici lokalne samouprave pruža diplomirani pravnik.

Pored ovih uslova, dodatni uslov da se pruža besplatna pravna pomoć jeste i da je pružalac upisan u Registar pružalaca besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Propisano je i da pružaoci besplatne pravne pomoći mogu da pružaju i besplatnu pravnu podršku, saglasno svojim ovlašćenjima propisanim zakonom, odnosno u okviru ciljeva zbog kojih su osnovani. Takođe, propisano je da jedinica lokalne samouprave može organizovati zajedničku službu pravne pomoći sa drugim pružaocem, u okviru ovlašćenja koja su tim pružaocima poverena ovim zakonom, ali ne može u potpunosti preneti svoje obaveze na drugog pružaoca

Članom 10. Zakona data su osnovna načela besplatne pravne pomoći, koja se zasniva na: 1) jednakoj dostupnosti prava na besplatnu pravnu pomoć, bez diskriminacije pružaoca, tražioca i korisnika, i omogućavanju pristupa objektima u kojima se pruža besplatna pravna pomoć; 2) očuvanju integriteta postupka u okviru kojeg se pruža besplatna pravna pomoć; 3) savesnom, profesionalnom i nezavisnom postupanju pružaoca besplatne pravne pomoći i poštovanju dostojanstva tražioca i korisnika besplatne pravne pomoći; 4) usmerenosti na stvarne potrebe korisnika i praćenje njegovih potreba; 5) podsticanju razvoja opšteg pravnog informisanja i savetovanja o korišćenju prava na besplatnu pravnu pomoć; 6) podsticanju na mirno rešavanje sporova; 7) delotvornosti, ekonomičnosti i održivosti pružanja besplatne pravne pomoći; 8) korišćenju i poboljšanju postojećih profesionalnih potencijala za pružanje besplatne pravne pomoći; 9) podsticanju saradnje između pružalaca; 10) zaštiti podataka o ličnosti, 11) javnosti rada (upravljanja, rukovođenja, odlučivanja) na pružanju besplatne pravne pomoći; i 12) kontroli i poboljšanju kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći i praćenju načina i ishoda pružanja besplatne pravne pomoći.

Članom 11. Zakona utvrđeni su oblici besplatne pravne podrške, koja se sastoji od pružanja opšte pravne informacije, popunjavanja formulara, sastavljanja javnobeležničke isprave i posredovanja u rešavanju sporova. Svaki od ovih pojmova je dalje preciziran u okviru ove odredbe i određeno je njegovo značenje.

Članom 12. Zakona definisani su pružaoci besplatne pravne podrške i precizirana je vrsta besplatne pravne podrške koju su ovlašćeni da pružaju. Pružaoci besplatne pravne podrške su javni beležnici, posrednici u rešavanju sporova i pravni fakulteti. Javni beležnici, u okviru svojih ovlašćenja određenih zakonom kojim se uređuje javno beležništvo, sastavljaju javnobeležničke isprave. Posrednici posreduju u rešavanju sporova u okviru svojih ovlašćenja određenih zakonom. Pravni fakulteti pružaju opšte pravne informacije i popunjavaju formulare. Propisuje se i da pružaoci besplatne pravne podrške ne smeju da pružaju besplatnu pravnu pomoć.

Članom 13. Zakona uređuje se dostupnost besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Propisano je da se opšta pravna informacija, popunjavanje formulara, kao i besplatna pravna pomoć koju saglasno ovom zakonu pružaju udruženja, mogu pružati i licima koja ne ispunjavaju uslove određene ovim zakonom. Na ovaj način, omogućava se širem krugu korisnika da ostvari pravo na besplatnu pravnu pomoć, s obzirom da udruženja mogu dobiti i projektno finansiranje koje ne potiče iz javnih prihoda Republike Srbije. Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo licima koja ispunjavaju uslove određene ovim zakonom.

Članom 14. Zakona propisano je odobravanje, tako što se utvrđuje da se besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, izuzev pravnog saveta, kao i sastavljanje javnobeležničkih isprava i posredovanje u rešavanju sporova pružaju samo tražiocima kojima se to odobri. Prema tome, sastavljanje podnesaka, zastupanje i odbrana kao oblici besplatne pravne pomoći podležu odobrenju, kao i dva oblika besplatne pravne podrške (sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova). Razlog za to je što su posredi jedini oblici pružanja pravne pomoći i podrške koji se pružaoцу nadoknađuju iz javnih sredstava (buceta Republike Srbije ili jedinice lokalne samouprave). Otuda je neophodno i jemstvo da je besplatna pravna pomoć (kao i sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova) potrebna, što se utvrđuje odobrenjem. Odobrenje daje (ili odbija) organ uprave u jedinici lokalne samouprave.

Članom 15. propisana je primena odredaba zakona na besplatnu pravnu podršku. Praktično, izričito su navedene odredbe koje uređuju besplatnu pravnu pomoć, a koje se primenjuju i na sve oblike besplatne pravne podrške. Potom su izričito navedene i odredbe koje se primenjuju na dva oblika besplatne pravne podrške koje podležu odobravanju, tj. na sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova. U ostalim odredbama, kada pozivanje nije bilo moguće, precizno se navodi sintagma „sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova” ili „besplatna pravna podrška”. Ovo poslednje je neophodno radi propisivanja različitih obaveza.

U glavi drugoj Zakona (Registar pružalaca), u čl. 16. do 19., uređen je jedinstveni Registar pružalaca besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške, predmet registrovanja, promena podataka, kao i brisanje iz Registra. Članom 16. Zakona uvodi se obaveza upisa svih pružalaca u Registar. Predviđeno je da se pružaoци besplatne pravne pomoći i podrške upisuju u Registar koji vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, kao jedinstvenu javnu elektronsku bazu podataka o pružaoциma besplatne pravne pomoći ili podrške. Kao što je navedeno, u Registar se upisuju i pružaoци besplatne pravne podrške. Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa vodi evidenciju advokata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć, na osnovu liste advokata koju dostavlja Advokatska Komora Srbije, a koja neposredno čini sastavni deo Registra. Način upisa i vođenje Registra bliže će se urediti aktom ministra.

Članom 17. Zakona navedeni su obavezni podaci koji se unose u Registar. U Registar se takođe upisuju i podaci o obliku besplatne pravne pomoći i obliku besplatne pravne podrške koju je pružalac ovlašćen da pruža, zatim podaci o posebnoj stručnoj kvalifikaciji pružaoца ili lica koje pruža besplatnu pravnu pomoć ili besplatnu pravnu podršku kod pružaoца. Na zahtev pružaoца, u Registar se upisuju i

podaci o posebnostima pružanja besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške (telefonom, elektronskom poštom i sl). U slučaju da je jedinica lokalne samouprave organizovala zajedničku službu besplatne pravne pomoći sa drugim pružaocem, podaci o zajedničkoj službi upisuju se uz podatke o svakom pružaocu.

Članom 18. Zakona predviđena je obaveza obaveštavanja o promeni podataka iz Registra, dok su članom 19. Zakona predviđeni razlozi za brisanje iz Registra. Svrha Registra je da omogući prikupljanje podataka o broju korisnika, broju pružalaca, oblicima pružene besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške, kao i statističku analizu ovih podataka. Ovi podaci će se koristiti u cilju praćenja i procene funkcionisanja sistema besplatne pravne pomoći i podrške, kao i ostvarenih rezultata, odnosno potencijalnih prepreka koje zahtevaju poboljšanje zakonskog okvira. Obaveza registracije pružalaca je uvedena i radi uvođenja odgovornosti za pružanje besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Takođe, Registar će biti javna baza podataka, pa će i sami korisnici moći da imaju uvid u liste pružalaca besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Registar se vodi u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, dakle javnosti će biti dostupni samo oni podaci koji su neophodni da bi se ostvarila svrha Registra.

U glavi trećoj Zakona (Obaveze pružalaca), u čl. 20. do 26. propisane su obaveze pružalaca besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Članom 20. Zakona propisano je da savesno i profesionalno postupanje podrazumeva da se besplatna pravna pomoć pruža samostalno, savesno i profesionalno i saglasno osnovanim interesima korisnika, kao i da pružalac obezbeđuje blagovremeno i delotvorno pružanje besplatne pravne pomoći. Odredbama ovog člana, pružaocu je zabranjeno da traži i da primi naknadu za pružanje besplatne pravne pomoći od korisnika.

Članom 21. Zakona je predviđeno da pružalac može odbiti pružanje besplatne pravne pomoći u taksativno navedenim slučajevima, koji su istovremeno i razlozi za odbijanje zahteva za besplatnu pravnu pomoć prilikom podnošenja zahteva. Pružanje besplatne pravne pomoći se može odbiti: a) ako korisnik uslovljava korišćenje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom, odnosno uspehom u postupku, 2) ako se korisnik prema pružaocu ne ponaša u granicama zakona, 3) ako postoji sukob interesa između korisnika i pružaoca, odnosno lica koje pruža besplatnu pravnu pomoć, u skladu sa zakonskim propisima, 4) ako je besplatna pravna pomoć odobrena suprotno ovom zakonu. U slučaju da pružalac besplatne pravne pomoći odbije zahtev, o tome odmah obaveštava korisnika, kao i organ koji odobrava besplatnu pravnu pomoć (organ uprave u jedinici lokalne samouprave).

Članom 22. Zakona propisana je obaveza pružaoca da vodi odgovarajuću evidenciju, koja sadrži lično ime svakog korisnika kome je pružio besplatnu pravnu pomoć ili besplatnu pravnu podršku i oblik pružene besplatne pravne pomoći, odnosno besplatne pravne podrške, kao i da dostavlja redovan godišnji izveštaj ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa. Članom 23. Zakona propisuje se da pružalac čuva kao poverljive podatke do kojih je došao u toku pružanja besplatne pravne pomoći, a posebno one koji se odnose na korisnika, predmet i postupak. Smatra se da pružalac nesavesno i neprofesionalno postupa ako koristi poverljive podatke na sopstvenu ili tuđu korist ili na štetu korisnika. Zaštita ovih podataka obezbeđuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

U članu 24. Zakona je predviđeno da pružalac samostalno organizuje rad na poslovima pružanja besplatne pravne pomoći, kao i da je pružalac dužan da korisnicima obezbedi pristup informacijama koje se odnose na organizaciju rada na

poslovima pružanja besplatne pravne pomoći.

Članom 25. Zakona uvodi se obaveza pružalaca besplatne pravne pomoći, izuzev akdvokata, i pružalaca besplatne pravne podrške, da usvoje kodeks profesinalne etike o pružanju besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Advokati se izuzimaju jer već imaju svoj kodeks.

Članom 26. Zakona propisane su posebne obaveze državnih organa, organa javne vlasti i jedinice lokalne samuprave kao pružalaca besplatne pravne pomoći odnosno besplatne pravne podrške. Ovom odredbom se predviđa da su državni organ i organ javne vlasti koji odlučuju o pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu, dužni da organizuju službu besplatne pravne podrške, koja besplatno pruža opšte pravne informacije u okviru njihove nadležnosti. Podaci o licima koji pružaju opšte pravne informacije u državnim organima i organima javne vlasti se ne upisuju u Registar, a besplatna pravna pomoć koju pružaju finansira se iz budžeta Republike Srbije ili jedinice lokalne samuprave (iz sredstava za redovne delatnosti). Takođe, predviđeno je da jedinica lokalne samouprave organizuje službu pravne pomoći i pruža besplatnu pravnu pomoć (prema odredbama zakona kojima se uređuju postupci pred sudom i drugim državnim organima).

U četvrtoj glavi Zakona (Postupak za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć), u čl. 27. do 38. detaljno je uređen postupak za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć. Ove odredbe primenjuju se i na ostvarivanje prava na sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova. Članom 27. Zakona predviđeno je da se zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći podnosi organu opštinske uprave ili uprave grada Beograda (u daljem tekstu: organ uprave) – dakle organu uprave jedinice lokalne samouprave, prema mestu prebivališta ili boravišta tražioca, ili mestu pružanja besplatne pravne pomoći. Zahtev se podnosi pismeno ili usmeno na zapisnik ili elektronskim putem u skladu sa zakonom, a može se podneti i preko zakonskog zastupnika, punomoćnika ili drugog lica koje podnosilac odredi. Na zahtev se ne plaća taksa. Ovim članom se propisuje i da se na postupanje organa u postupku ostvarivanja prava na besplatnu pravnu pomoć primenjuje zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

U članu 28. Zakona utvrđena je sadržina zahteva koja obuhvata: 1) lično ime i adresu prebivališta, odnosno boravišta tražioca i broj telefona ako postoji i 2) opis problema zbog koga se traži besplatna pravna pomoć i dokumenta o opisanom problemu ako podnosilac zahteva njima raspolaže. Obrazac zahteva propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Status zaposlenog diplomiranog pravnika u organu uprave nije dovoljan da bi zaposleni mogao da odlučuje o zahtevima za pružanje besplatne pravne pomoći. Neophodna su dodatna znanja. Ona se materijalizuju kroz dozvolu koju izdaje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa. Članom 29. Zakona propisana je dozvola za odlučivanje o zahtevima. Dozvola se izdaje diplomiranom pravniku koji ima preko tri godine radnog iskustva na poslovima pravne struke i potvrdu o uspešno završenoj obuci za primenu ovog zakona. Dozvolu izdaje ministar, na tri godine. Organizaciju i način sprovođenja obuke za primenu ovog zakona propisuje ministar.

U članu 30. Zakona utvrđuju se razlozi za oduzimanje dozvole. Oduzima se ako lice: 1) ne rešava o zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći u roku određenom ovim zakonom; 2) neopravdano uskraćuje tražiocima pravo na besplatnu pravnu pomoć; ili 3) odobrava besplatnu pravnu pomoć uprkos tome što tražilac

zloupotrebljava pravo na besplatnu pravnu pomoć ili neko drugo pravo. Rešenje o oduzimanju dozvole je konačno u upravnom postupku, što znači da može da se pobija u upravnom sporu.

Članom 31. Zakona propisan je način na koji se utvrđuju činjenice i pribavljaju dokazi potrebni za odlučivanje, koje sprovodi organ uprave pri odlučivanju o pravu na besplatnu pravnu pomoć. Organ uprave utvrđuje da li podnosilac zahteva ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4.) uvidom u evidencije kojima sam raspolaže ili u dokumentaciju koja podneta uz zahtev ili naknadno dostavljena. Organ uprave utvrđuje status korisnika, odnosno ekonomsko stanje tražioca, u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita odnosno zakonom kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom. Imajući u vidu da se ekonomski pokazatelji o stanju određenog domaćinstva menjaju, odlučeno je da se Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći ne uvode novi ekonomski kriterijumi, već da se u postupku utvrđivanja statusa korisnika prava na besplatnu pravnu pomoć primenjuju već važeći propisi nadležnog ministarstva, koji se redovno ažuriruju. U okviru obuke koju organizuje ministarstvo, a radi adekvatne pripreme lica koje radi pitanju odobravanja statusa korisnika, posebna pažnja biće posvećena pravilima utvrđivanja statusa korisnika iz člana 4. stav 1. tačka 2, kao i kada se radi o ranjivim grupama kao *ex lege* korisnicima besplatne pravne pomoći.

Članom 32. Zakona propisano je postupanje organa uprave. Propisano je da je postupak o zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći hitan i određeni su rokovi za postupanje organa uprave. Imajući u vidu precizno utvrđene uslove za korišćenje besplatne pravne pomoći, Zakonom je predviđen kratak rok za odlučivanje po zahtevu tražioca. Organ uprave donosi rešenje o zahtevu u roku od osam dana od dana prijema zahteva, a ako je zatražio dopunsku dokumentaciju od podnosioca zahteva, u roku od osam dana od dana kada mu je ona dostavljena. Ukoliko je tražena dopunska dokumentacija o ispunjenosti uslova, rok se računa od dana dostavljanja dopunske dokumentacije. Ako postoji opasnost od nastanka nenadoknadive štete po podnosioca zahteva ili ako bi istekao rok u kome on ima pravo na preduzimanje radnje u postupku, organ uprave je dužan da donese rešenje o zahtevu u roku od tri dana nakon njegovog prijema. Ako organ uprave ne donese rešenje u roku od osam odnosno tri dana od dana prijema zahteva, odnosno dostavljanja dopunske dokumentacije, smatra se da je zahtev odbijen.

Članom 33. Zakona propisano je odobravanje besplatne pravne pomoći. Predviđeno je da ukoliko je zahtev osnovan, dakle ako su ispunjeni uslovi iz čl. 4. i 7, organ uprave rešenjem odobrava besplatnu pravnu pomoć i u izreci rešenja upućuje podnosioca zahteva na registrovanog pružaoca, prema pravilima koje propiše ministar, uz prethodno pribavljeno mišljenje pružalaca. Ovo rešenje sadrži u dispozitivu (izreci) i opis problema zbog koga je odobrena besplatna pravna pomoć. Radi sprečavanja mogućih zloupotreba prilikom upućivanja na pružaoca besplatne pravne pomoći odnosno besplatne pravne podrške, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa utvrdiće precizna pravila upućivanja.

U članu 34. Zakona propisani su razlozi na osnovu kojih organ uprave odbija zahtev za besplatnu pravnu pomoć. Predviđeno je da organ uprave donosi obrazloženo rešenje o odbijanju zahteva za korišćenje besplatne pravne pomoći ako utvrdi da nisu ispunjeni zakonski uslovi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć iz člana 4. ovog zakona, dakle uslovi vezani za status korisnika, ili ako u konkretnoj

pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku. Žalba na rešenje o odbijanju zahteva podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa u roku od 8 dana od dana prijema rešenja. Ministarstvo je dužno da o odluci o žalbi u roku od 15 dana od prijema žalbe. Rešenje je konačno u upravnom postupku.

Članom 35. Zakona predviđa se obaveza prijavljivanja promene stanja. Od podnošenja zahteva za besplatnu pravnu pomoć do dana izrade konačnog obračuna troškova besplatne pravne pomoći, korisnik je dužan da obavesti organ uprave o svim promenama koje bi mogle imati uticaja na ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u roku od 15 dana od nastupanja promene. S druge strane, organ uprave po službenoj dužnosti ukida rešenje o odobravanju besplatne pravne pomoći, ako posle donošenja rešenja sazna da postoje činjenice koje ukazuju na to da korišćenje besplatne pravne pomoći nije opravdano. Žalba protiv tog rešenja podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa u roku od 8 dana od dana prijema rešenja. Žalba ne odlaže izvršenje rešenja, a rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.

U čl. 36. i 37. Zakona, predviđeno je pravo korisnika na pritužbu i sadržina pritužbe. Korisnik podnosi pritužbu ministarstvu, preko organa uprave, ako smatra da je pružalac neopravdano odbio pružanje odobrene besplatne pravne pomoći, da ne pruža besplatnu pravnu pomoć savesno ili profesionalno, da ne poštuje njegovo dostojanstvo ili ako tvrdi da pružalac traži od njega naknadu za pružanje besplatne pravne pomoći. Iz istih razloga može da se podnese pritužba protiv pružaoca besplatne pravne podrške. Na pritužbu se ne plaća taksa. Pritužba sadrži lično ime i adresu prebivališta ili boravišta korisnika, označenje pružaoca, kopiju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći i opis problema koji je nastao za vreme pružanja besplatne pravne pomoći, a može da sadrži i dokaze kojima se potkrepljuju tvrdnje korisnika.

Članom 38. Zakona, u cilju statističke obrade podataka i obezbeđivanja delotvornijeg nadzora nad sprovođenjem ovog zakona, propisano je vođenje evidencije i prikupljanje podataka o primeni Zakona. Propisano je da organ uprave vodi evidenciju koja sadrži zahteve za odobravanje besplatne pravne pomoći, rešenja koja su doneta o zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći i rešenja o ukidanju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći. Odredbe ovog člana se shodno primenjuju i na evidenciju o besplatnoj pravnoj podršci.

U glavi petoj Zakona (Finansiranje besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške), u čl. 39. do 43, propisani su naknada za pružanje besplatne pravne pomoći, tarifa za pružanje besplatne pravne pomoći, naknada po tarifi, projektno finansiranje iz javnih prihoda, kao i vraćanje primljenih sredstava. Članom 39. predviđeno je da se besplatna pravna pomoć koju pruža služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave finansira iz budžeta jedinice lokalne samouprave. Kad besplatnu pravnu pomoć pružaju advokati ili kad se sastavlja javnobeležnička isprava ili posreduje u rešavanju spora, jedinica lokalne samouprave snosi 50% naknade za pružanje besplatne pravne pomoći ili sastavlja javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora, dok 50% naknade snosi Republika Srbija, preko ministarstva. Zastupanje u prvostepenom upravnom postupku ne finansira se iz budžeta Republike Srbije, niti budžeta jedinice lokalne samouprave. Besplatna pravna pomoć i besplatna pravna podrška mogu da se finansiraju i iz donacija i

projektnog finansiranja. Pružanje pravne pomoći može se finansirati iz sopstvenih prihoda, odnosno *pro bono* pružanjem usluga, u skladu sa već postojećom praksom. Odluka da se finansiranje naknade za pružanje besplatne pravne pomoći podeli između budžeta jedinica lokalne samouprave i budžeta Republike Srbije je doneta u cilju uvođenja jače odgovornosti prilikom odobravanja zahteva za besplatnu pravnu pomoć.

U skladu sa članom 40. Zakona, Vlada, na predlog ministra, donosi propis kojim određuje tarifu po kojoj advokati pružaju besplatnu pravnu pomoć, i po kojoj se sastavljaju javnobeležničke isprave i posreduje u rešavanju sporova.

Članom 41. Zakona propisana je naknada po tarifi. Da bi naknadio troškove po tarifi, pružalac podnosi organu uprave na overu: 1) zahtev za plaćanje naknade za pruženu besplatnu pravnu pomoć ili sastavljenu javnobeležničku ispravu ili posredovanje u rešavanju spora, 2) dokaze o pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći ili sastavljenoj javnobeležničkoj ispravi ili posredovanju u rešavanju spora u konkretnoj pravnoj stvari i 3) konačni obračun naknade. S obzirom da Republika Srbija i jedinica lokalne samouprave zajednički snose naknadu za besplatnu pravnu pomoć koju su pružili advokati ili za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora, jedinica lokalne samouprave isplaćuje pružaocu celokupnu naknadu i ministarstvu dostavlja zahtev za isplatu 50% isplaćene naknade, kao i overeni konačni obračun naknade za pruženu besplatnu pravnu pomoć ili sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora. Bliža pravila o postupku plaćanja naknade za pruženu besplatnu pravnu pomoć, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora, propisuje ministar, nakon što pribavi mišljenje pružalaca.

Članom 42. Zakona utvrđuju se pravila projektnog finansiranja iz javnih prihoda, pri čemu se predviđa da se sredstva namenjena projektnom finansiranju pružanja besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške koja se obezbeđuju iz javnih prihoda, mogu preneti samo onom pružaocu koji je registrovan u skladu sa odredbama ovog zakona, ali i advokatskim komorama (koje nisu registrovane kao pružaoci). Radi projektnog finansiranja raspisuje se javni poziv, odnosno javni konkurs.

U članu 43. Zakona regulisano je vraćanje primljenih sredstava. Republika Srbija ima pravo da od korisnika zahteva vraćanje sredstava koja su pružaocima isplaćena za pružanje besplatne pravne pomoći od advokata ili udruženja ili sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora: 1) ako je korišćenje besplatne pravne pomoći koju su pružili advokati, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora ostvareno na osnovu netačnih ili neistinitih podataka; 2) ako korisnik nije prijavio promenu stanja, a ona je mogla da izazove ukidanje rešenja o besplatnoj pravnoj pomoći ili o sastavljanju javnobeležničke isprave ili posredovanju u rešavanju sporova; 3) ako je u nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona utvrđena zloupotreba prava korisnika na besplatnu pravnu pomoć koju pružaju advokati ili na sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju sporova; i 4) ako je pravo na novčanu socijalnu pomoć ili dečiji dodatak prestalo zbog ishoda postupka u kome je pružena besplatna pravna pomoć advokata. Na navedenim sredstvima se ustanovljava založno pravo Republike Srbije u skladu sa pravilima o zalozima na potraživanjima. Uvodi se obaveza pružalaca da se u postupku brinu za nadoknadu i naplatu troškova prema pravilima struke s pažnjom dobrog stručnjaka. Propisano je da je Republika Srbije dužna da 50% od vraćenih

sredstava odmah uplati jedinici lokalne samouprave kada su zajednički snosili naknadu za pruženu besplatnu pravnu pomoć koju je pružio advokat, za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora iz budžetskog razdela ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa. Bliža pravila o načinu vraćanja primljenih novčanih sredstava propisuje ministar nadležan za poslove pravosuđa. Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na besplatnu pravnu pomoć koju je pružila služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave koja je, shodno tome, finansirana iz budžeta jedinice lokalne samouprave.

U glavi šestoj Zakona (Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu), u čl. 44. do 52, u pravni poredak Republike Srbije prenosi se Direktiva 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima. Ovim odredbama utvrđuje se pojam prekograničnog spora, uslovi za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu, postupak podnošenja zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima u Republici Srbiji i odlučivanje o zahtevu, kao i vrste troškova koje obuhvata besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima. Propisano je i podnošenje zahteva za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima u drugoj državi članici Evropske unije i obrasci za podnošenje zahteva. Ove odredbe stupaju na snagu danom pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

U glavi sedmoj Zakona (Nadzor i kontrola kvaliteta), u čl. 53. do 57, propisan je nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, kontrola kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći, postupak kontrole kvaliteta i utvrđivanja odgovornosti, kao i Savet za praćenje sistema besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. Članom 53. Zakona propisan je nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, koji vrši ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, po službenoj dužnosti ili po pritužbi korisnika. U vršenju nadzora, ministarstvo može od pružaoca zahtevati vanredne izveštaje o njegovom radu za period u kome je pružalac dužan da čuva podatke saglasno zakonu i podatke o radu pružaoca, upozoriti pružaoca na uočene nepravilnosti i odrediti mu mere i rok za otklanjanje nepravilnosti. Pružalac može da se u roku od osam dana od dana prijema upozorenja izjasni na upozorenje ministarstva. Ako ministarstvo smatra da izjašnjenje nije osnovano, određuje pružaocu novi rok za otklanjanje nepravilnosti. Ako nepravilnosti ne budu otklonjene u roku koji je odredilo ministarstvo, ministarstvo donosi rešenje o brisanju pružaoca iz Registra. Kako bi se obezbedila javnost u radu, ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje redovan godišnji izveštaj o nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Članom 54. Zakona propisana je kontrola kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći odnosno besplatne pravne podrške, u okviru koje se ispituje da li pružalac savesno i profesionalno pruža besplatnu pravnu pomoć. Postupak kontrole kvaliteta pokreće predlogom ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa: 1) kad u nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona uoči da postoji sumnja o tome da li pružalac savesno i profesionalno pruža besplatnu pravnu pomoć; ili 2) povodom pritužbe korisnika ili organa pred kojim se vodi postupak, a u kojoj podnosilac pritužbe navodi da pružalac ne pruža besplatnu pravnu pomoć savesno ili profesionalno.

Članom 55. Zakona utvrđuju se nadležni organi za vođenje postupka kontrole kvaliteta. Ministarstvo dostavlja predlog za pokretanje postupka kontrole kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći organima koji su nadležni za vođenje tog

postupka. Ako je pružalac advokat odnosno javni beležnik, za vođenje postupka kontrole kvaliteta i utvrđivanje odgovornosti nadležni su Advokatska komora Srbije odnosno Javnobeležnička komora. Ukoliko je pružalac služba pravne pomoći u jedinici lokalne samouprave, kontrolu kvaliteta sprovodi nadležni organ koji se određuje prema zakonu kojim se uređuje lokalna samouprava, a ako je pružalac posrednik, kontrolu kvaliteta sprovodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa. Ako je pružalac udruženje ili pravni fakultet, nadležna je zajednička komisija za kontrolu kvaliteta, koju sporazumno biraju Advokatska komora Srbije, predstavnici udruženja, odnosno pravnih fakulteta, i koja ima pet članova: dva iz reda advokata, jedan predstavnik udruženja, jedan predstavnik pravnih fakulteta i jedan predstavnik ministarstva. Članovi ove komisije ne primaju naknadu za svoj rad.

Članom 56. Zakona regulisan je postupak kontrole kvaliteta. Predviđeno je da ako je predlog ministarstva podnet na osnovu pritužbe korisnika ili organa pred kojim se vodi postupak, nadležnom organu se uz predlog dostavlja i pritužba. Nadležni organ za vođenje postupka kontrole kvaliteta i utvrđivanje odgovornosti pružaoca vodi postupak kontrole kvaliteta saglasno zakonu i drugim aktima i dostavlja odluku ministarstvu. Ako nadležni organ utvrdi da postoji nesavesno ili neprofesionalno pružanje besplatne pravne pomoći ili besplatne pravne podrške, o tome donosi rešenje koje dostavlja ministarstvu. Na osnovu tog rešenja, ministarstvo donosi rešenje o brisanju iz Registra.

Članom 57. Zakona uvodi se Savet za praćenje sistema besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške, koji se osniva kao radno telo Vlade. Ovo telo se osniva radi praćenja i poboljšanja pružanja besplatne pravne pomoći i besplatne pravne podrške. U sastavu saveta zastupljeni su i predstavnici pružalaca. Za članove ovog povremenog radnog tela nije predviđena naknada za rad.

U glavi osmoj Zakona (Kaznene odredbe), u članu 58, utvrđeni su prekršaji zbog povrede odredaba ovog zakona.

Glava deveta Zakona (Završne odredbe), u čl. 59. do 61, propisano je da će se propisi koji su neophodni za sprovođenje zakona doneti u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu, kao i da će se zakon primenjivati od 1. oktobra 2019. godine. Članom 60. Zakona utvrđuje se rok od dvanaest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona u kome su državni organi, organi javne vlasti i jedinice lokalne samouprave dužni da organizuju pružanje besplatne pravne podrške, odnosno obrazuju službu pravne pomoći. Odredbe čl. 44. do 52. Zakona koje sadrže odredbe Direktive 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima, primenjuju se od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji.

Odložena primena Zakona je neophodna kako bi se doneli predviđeni podzakonski akti, obezbedila potreba budžetska sredstva i izvršile sve pripreme za njegovu primenu.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Osnovni uslov za funkcionisanja sistema besplatne pravne pomoći, koji se uređuje ovim zakonom je obezbeđenje sredstava za njegovo finansiranje. U tom smislu, za

sprovođenje ovog zakona će biti potrebno obezbeđenje dodatnih finansijskih sredstava.

Ključna pitanja koja se odnose na finansiranje ovog zakona odnose se na administriranje zakona, troškove usluga besplatne pravne pomoći (procenu broja korisnika i vrste usluga koje se odnose na strukturu sudskih predmeta u kojima se koristi besplatna pravna pomoć).

U tom smislu, za sprovođenje ovog zakona će biti potrebno obezbeđenje dodatnih sredstava, koja se mogu grupisati u dve kvalitativne celine i to:

a) procena potrebnih finansijskih sredstava za stručno-administrativne poslove i druge prateće troškove u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći, i

b) procena potrebnih finansijskih sredstava, na ime isplate usluga pružanja besplatne pravne pomoći, pa je u nastavku obrazloženja ovog dela zakona tako i postupljeno.

1. Procena potrebnih finansijskih sredstava za stručno-administrativne poslove i druge prateće troškove u postupku odobravanja besplatne pravne pomoći ukazuje da u Ministarstvu nadležnom za sprovođenje ovog zakona, treba da se, u okviru nadležne organizacione jedinice koja je prema aktu o unutrašnjem uređenju i zadužena za ove poslove, poveća broj zaposlenih za 5 (4 zaposlena i 1 rukovodilac odeljenja) sa visokom stručnom spremom u Sektoru za pravosuđe, koji bi izvršavali poslove praćenja i nadzora nad sistemom besplatne pravne pomoći u Republici Srbiji, statističku analizu prikupljenih podataka o broju i strukturi korisnika, vođenja Registra pružalaca besplatne pravne pomoći, kao i razmatranja pritužbi povodom sprovođenja ovog zakona. Takođe je neohodno da se planira prijem još 4+1 zaposlenih, sa visokom spremom u Sektoru za materijalno - finansijske poslove, koji bi se bavili poslovima planiranja, odnosno starali bi se o pripremi odgovarajuće finansijske i druge prateće dokumentacije i sprovođenje postupka budžetiranja sredstava, isplate, evidencija, izveštavanja i drugih finansijskih poslova koji se odnose na obezbeđenje i izvršavanje sredstava za sprovođenje sistema besplatne pravne pomoći u Republici Srbiji.

Imajući u vidu sve navedene vrste troškova, potrebno je obezbediti godišnje, počev od četvrtog kvartala 2019. godine ukupno 306.360 € ili 35.121.114 dinara, na ime finansiranja stručnih i administrativnih poslova u postupku odobravanja i sprovođenja postupka besplatne pravne pomoći za zapošljavanje 10 službenika, jer se radi o novoj funkciji Ministarstva pravde i novom zakonu koji se prvi put uvodi u pravosudni sistem Srbije. Broj službenika je procenjen prema planiranom broju predmeta odnosno broju korisnika, kao i prema iskustvima državnih organa u okruženju, a pre svega u Sloveniji i Hrvatskoj, koje imaju slične administrativne kapacitete za izvršavanje poslova državne uprave ove vrste i to za značajno manji broj predmeta u toku godine.

2. Kada su u pitanju potrebna finansijska sredstva, na ime isplate usluga pružanja besplatne pravne pomoći, koja se prvi put uređuje na ovakav način - posebnim zakonom, ukazujemo da se, pri proceni iznosa potrebnih sredstava pošlo od sledećih bitnih elemenata:

- činjenice da je u Republici Srbiji potreba za pružanjem besplatne pravne pomoći izuzetno velika. Na ovakav zaključak upućuju podaci o broju, strukturi i socio-ekonomskom položaju stanovništva i trend porasta potrebe za sudskom zaštitom, a posebno stanovništva tzv. „ranjivih grupa”.

- da u sudskoj statistici ne postoje objedinjeni podaci o broju okrivljenih kojima je po službenoj dužnosti postavljen branilac,

- da u ovom momentu ne postoji mogućnost prikupljanja verodostojnih statističkih podataka na nivou države.

Imajući u vidu navedene činjenice, za procenu potrebnih sredstava za isplatu usluga besplatne pravne pomoći korišćeni su podaci iz istraživanja koje je, za potrebe Ministarstva pravde sprovela Svetska banka, a koje je prikazano u materijalu pod nazivom: 'Serbian Free Legal Aid Fiscal Impact Analysis', World Bank Multi - Donor Trust Fund for Justice Sector Support (MDTF JSS), dostavljenom Ministarstvu 26. decembra 2013. godine.

Na osnovu navedene analize, relevantni podaci koji su korišćeni za procenu potrebnih finansijskih sredstava su prikazani u sledećoj tabeli:

	Ukupno stanovništvo	EU Rizik siromaštva (60% norme)	EU Rizik siromaštva (40% norme)	EU Rizik siromaštva (70% norme)	Srbija Apsolutna linija siromaštva (% stanovništva na ili ispod crte)	Srbija stanovništvo koje ostvaruje uslove za usluge soc. pomoći (2011)
Pojedinci	7120666	18,3 %	6,5 %	25,3 %	9,2 %	8,2 %
		1303082	462,843	1,801,528	655,101	584828
Pojedinci ("ranjive grupe")					1.270.000	5,0 % 63.500
Svega pojedinci						648328
Svega sudskih						86417

predmeta							
Ukupno sudskih predmeta	1040997	190502	67,665	263,372	95,772	85,498	
Pojedinci ("ranjive grupe") +10,9%						9319	
Parnični postupak	40096	7338	2,606	10,144	3,689	3,293	
Krivični postupak	184070	33685	11,965	46,570	16,934	15,118	
Ostavina	73753	13497	4,794	18,660	6,785	6,057	
Postupci naknade štete	141343	25866	9,187	35,760	13,004	11,609	

Osim broja stanovnika za koje se procenjuje prema ovoj analizi da ostvaruju uslove za usluge socijalne pomoći (584.828), predviđeno je da besplatnu pravnu pomoć mogu izuzetno koristiti na teret budžetskih sredstava i drugi potencijalni korisnici besplatne pravne pomoći (tzv. "ranjive grupe" - fizička lica koja ne ispunjavaju uslove da budu korisnici prava na novčanu socijalnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita, odnosno korisnici prava na dečiji dodatak u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, ako bi ona zbog finansiranja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnom slučaju ušla u krug lica koja ispunjavaju uslove za korišćenje ovih prava).

Na osnovu raspoloživih podataka Tima Vlade Republike Srbije za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, a prema Metodologiji varijacije linije siromaštva (od ukupno 1.270.000 lica, procenjeno je da će se 5% javiti kao potencijalni korisnici ovog prava), na ustanovljeni broj stanovnika, potencijalnih korisnika besplatne pravne pomoći (584.828), treba dodati još 63.500 potencijalnih korisnika (tzv. „ranjive grupe”), što je ukupno potencijalnih korisnika 648.328 (584.828 + 63.500) ili za 10,9% više od broja ustanovljenog navedenom analizom Svetske banke.

Drugi bitan element za utvrđivanje visine finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje ovog zakona je ukupan broj sudskih predmeta i njihova struktura (istraga/krivica, parnica, vanparnica, izvršenje i ostalo), gde su takođe korišćeni podaci iz navedene analize Svetske banke.

Prema tim podacima, ukupan broj sudskih predmeta na godišnjem nivou, u kojima jedan od učesnika može biti korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć je procenjen

na oko 95.000 sudskih predmeta. Pri proceni se pošlo od podataka iz navedene analize, po kojoj je od ukupnog broja sudskih predmeta (1.040.997), primenom istog procenta kao i za potencijalne korisnike (8,21%), dobijen potencijalni broj predmeta od oko 85.500 za ovu populaciju, s tim što je taj broj uvećan za još 10,9% za tzv. ranjive grupe (9.320), tako da ukupno iznosi 94.820 sudskih predmeta.

Procenjena struktura tako klasifikovanog ukupnog broja sudskih predmeta je, prema podacima iz navedene analize prikazana u sledećoj tabeli:

Okvirne procene troškova usluga besplatne pravne pomoći, primenom 100% tarife (u RSD)						
Opis	Struktura sudskih predmeta					struktura u %
	Istraga/ krivica	Parnica	Vanparnični postupak	Izvršenje	Ukupno	
1	3	4	5	6	7	8
A) Osnovni sudovi						
Obim predmeta	22122	10587	22633	17669	73011	77,0
Struktura predmeta u %	30,3	14,5	31,0	24,2	100,0	
Ponderisani prosek po predmetu	118772	75329	93895	14996	79.647	
Obračunati troškovi predmeta	2627513735	797477615	2125164032	264959255	5.815.14.637	56,7
B) Viši sudovi						
Obim predmeta	17840	3468	502		21809	23,0
Struktura predmeta u %	81,8	15,9	2,3		100,0	
Ponderisani prosek po predmetu	189772	273472	210330		203.553	
Obračunati troškovi predmeta	3385487314	948299985	105503000		4.439.290.299	43,3
Ukupno A+B						
Predmeti	39962	14054	23135	17669	94820	100,0
Iznos	6013001049	1745777600	2230667032	264959255	10.254.404.937	100,0

Prikazani podaci u navedenoj tabeli odnose se na vrste usluga u korišćenju besplatne pravne pomoći, zavisno od toga da li su postupci pred nižim ili višim sudovima i da li se radi o postupcima u istrazi, krivici, parnici, zatim vanparničnom postupku, izvršnom postupku ili ostalim postupcima u pravosuđu, kao i visinu troškova naknade pružaocima pojedinih vrsta usluga i način obračuna naknade.

U osnovnim sudovima, prema podacima iz navedene analize, krivični postupak u proseku podrazumeva tarifne naknade od 118.772 dinara, a građanski postupak 75.329 dinara, dok je vanparnični postupak sa prosečnom tarifnom naknadom od 93.895 dinara, a izvršni 14.996 dinara.

Troškovi zastupanja pred višim sudovima su značajno veći (zbog složenosti, obimnosti i težine predmeta), tako da krivični postupci iznose 189.772 dinara, građanske parnice u proseku 273.472 dinara, a vanparnični postupci 210.330 dinara.

Podaci iz Tabele pokazuju da bi, primenom pune advokatske tarife za naknadu usluga pružanja besplatne pravne pomoći, očekivani troškovi bi iznosili 5,8 milijardi dinara, pred nižim sudovima i 4,4 milijarde, pred višim sudovima ili ukupno 10,2 milijarde dinara godišnje, za potpunu godišnju realizaciju sistema besplatne pravne pomoći, pod pretpostavkom da se svi predmeti (94.820 sudskih predmeta) reše u jednoj godini (kolona 7).

S obzirom na procedure i proces primene zakona, koji po prirodi posla zahteva vremenski trajanje postupaka, a i proceni iz navedene analize, da će u prvoj godini primene ovog zakona biti potrebno obezbeđenje oko 31,6% sredstava za predmete pred osnovnim sudovima i oko 41,2 % predmeta pred višim sudovima, što ukupno iznosi oko 32.000 sudskih predmeta (oko 23.000 pred osnovnim sudovima i oko 9.000 predmeta pred višim sudovima), a uz primenu 40% tarife, po kojoj bi se isplaćivala naknada za ove usluge, iznos potrebnih sredstava bi, umesto 10,2 milijarde godišnje iznosio oko 1,5 milijardi dinara.

Struktura procenjenih troškova po vrstama postupaka i ovom broju predmeta (32.000), prikazana je u sledećoj tabeli:

Okvirne procene godišnjih troškova usluga besplatne pravne pomoći na obimu od 32.000 predmeta (40% tarife)¹						
R.br.	Opis	Struktura sudskih predmeta				
		Istraga/ krivica	Parnica	Vanparnični postupak	Izvršenje	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7
A)	Osnovni sudovi					
1.	Ukupan obim predmeta	22.122	10.587	22.633	17.669	73.011
2.	31,6%	6991	3345	7152	5583	23071
	Prosek u RSD Tarifa -40%	47.509	30.132	37.558	5.998	
4.	Prosek u € - Tarifa -40%	414	263	328	52	
5.	Iznos u RSD					

¹ (tarifa po sr. kursu 1€ = 114,64 na dan 31.12.2013. prema podacima iz Analize S.banke)

		347.290.623	105.568.200	281.502.720	34.837.920	769.199.463
6.	Iznos U €	2.894.089	879.735	2.345.856	290.316	6.409.996
B)	Viši sudovi					
1.	Ukupan obim predmeta	17.840	3.468	502		21.809
2.	41,2	7350	1429	207	0	8985
3.	Prosek u RSD - Tarifa -40%	75.909	109.389	84.132		
4.	Prosek u € - Tarifa- 40%	662	954	734	0	
5.	Iznos u RSD	583.884.000	163.591.920	18.232.560	-	765.708.480
6.	Iznos U €	4.865.700	1.363.266	151.938	-	6.380.904
V)	Ukupno A+B					
1.	Obim predmeta- ukupno -oko 95.000	39.962	14.054	23.135	17.669	94.820
2.	Obim predmeta-oko 32.000 godišnje (31,6%+41,2%)	14341	4774	7359	5583	32057
3.	Iznos u RSD Tarifa -40%	931.174.623	269.160.120	299.735.280	34.837.920	1.534.907.943
4.	Iznos U €/ Tarifa -40%	7.759.789	2.243.001	2.497.794	290.316	12.790.900

Na osnovu ovih parametara, odnosno raspoloživih podataka iz navedene Analize iskazani su sledeći finansijski efekti primene ovog zakona za 2019. godinu (počev od četvrtog kvartala 2019. godine i za 2020. godinu). Pri ovome je, za planiranje u budžetu Republike Srbije, korišćena vrednost kursa 1€=120 RSD, a podaci su prikazani u sledećoj tabeli:

Struktura troškova za sprovođenje zakona i izvori finansiranja				
r.br.	vrsta	valuta	izvori finansiranja	svoga

	troška	u €	u RSD	iz budžeta Republike Srbije (50%)	iz budžeta lokalne samuprave (50%)	
A)	troškovi za jednu godinu:					
1.	bruto plate	97.680	11.721.600	11.721.600	0	11.721.600
2.	ostali troškovi (over haeds)	14.652	1.758.240	1.758.240	0	1.758.240
3.	ukupno 1+2	112.332	13.479.840	13.479.840	0	13.479.840
4.	naknada za usluge BPP za za 1 godinu	12.790.900	1.534.907.943	767.453.972	767.453.972	1.534.907.943
5.	svega A)	12.903.232	1.548.387.783	780.933.812	767.453.972	1.548.387.783
B)	troškovi u 2019. godini:					0
1.	bruto plate i (over haeds) za tri meseca	28.083	3.369.960	13.479.840	0	13.479.840
2.	naknada za usluge BPP za za 1 mesec	1.065.908	127.908.995	63.954.498	63.954.498	127.908.995
3.	svega B)	1.093.991	131.278.955	77.434.338	63.954.498	141.388.835
V)	troškovi za 2020. godinu:					0
1.	bruto plate	97.680	11.721.600	11.721.600	0	11.721.600
2.	ostali troškovi (over haeds)	14.652	1.758.240	1.758.240	0	1.758.240
3.	ukupno 1+2	112.332	13.479.840	13.479.840	0	13.479.840
4.	naknada za usluge BPP za	12.790.900	1.534.907.943	767.453.972	767.453.972	1.534.907.943

	za 1 godinu					
5.	svoga V)	12.903.232	1.548.387.783	780.933.812	767.453.972	1.548.387.783

Kako prikazani podaci iz prethodne tabele pokazuju, ukupan iznos sredstava za jednu godinu, za isplatu naknada za usluge besplatne pravne pomoći i troškove zaposlenih koji će obavljati ove poslove iznosi 1.548.387.783 dinara (12.903.232 €), od čega 1.534.907.943 dinara (12.790.900 €), za naknade izvršenih usluga besplatne pravne pomoći i 13.479.840 dinara (112.332 €) za troškove zaposlenih.

S obzirom da se predlaže da primena zakona počne od četvrtog kvartala 2019. godine, procenjuje se da bi isplata naknade za izvršene usluge besplatne pravne pomoći mogla biti za jedna mesec - decembar (127.908.995 dinara - 1.065.908 €), a da bi bilo potrebno obezbediti plate i druge troškove za novozaposlene za tri meseca četvrtog kvartala, kada počinje primena zakona (3.369.960 dinara - 28.083 €), što ukupno u 2019. godini iznosi (131.278.955 dinara - 1.093.991 €).

Kada je u pitanju 2020. godina, ukupan iznos sredstava čije obezbeđenje je neophodno je 1.548.387.783 dinara (12.903.232 €), od čega 1.534.907.943 dinara (12.790.900 €), za naknade izvršenih usluga besplatne pravne pomoći i 13.479.840 dinara (112.332 €) za troškove zaposlenih.

Kada je u pitanju procena finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje ovog zakona, napominjemo da će se sredstva iz budžeta planirati u okviru limita rashoda i izdataka koja za budžetske korisnike utvrđuje Ministarstvo finansija u procesu pripreme i donošenja godišnjeg zakona o budžetu.

3. Izvori sredstava za finansiranje besplatne pravne pomoći

Izvori sredstava za finansiranje besplatne pravne pomoći, kako je ovim Predlogom predviđeno, su budžet Republike Srbije, budžeti lokalne samouprave i drugi izvori (donacije i slično).

Pravo na pravnu pomoć garantovano je u skladu sa članom 67. Ustava Republike Srbije. Naime, svakome se, pod uslovima određenim zakonom, jemči pravo na pravnu pomoć. Pravnu pomoć pružaju advokatura, kao samostalna i nezavisna služba, i službe pravne pomoći koje se osnivaju u jedinicama lokalne samouprave, u skladu sa zakonom. Zakonom se određuje kada je pravna pomoć besplatna.

Zakonom o lokalnoj samoupravi detaljnije se regulišu procedure i način finansiranja funkcija koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave. U skladu sa tim, članom 20. Zakona o lokalnoj samoupravi (deo 2. Pravni status jedinice lokalne samouprave, 2.1.1. Nadležnost opštine), predviđeno je, između ostalog, da opština, preko svojih organa, u skladu s Ustavom i zakonom organizuje službu pravne pomoći građanima.

Zakonom o finansiranju lokalne samouprave i Zakonom o budžetskom sistemu uređen je sistem finansiranja funkcija lokalne samouprave. U tom smislu je za finansiranje nadležnosti jedinice lokalne samouprave predviđeno da budžetu jedinice lokalne samouprave pripadaju određeni javni prihodi i primanja. Pored toga, Zakonom o finansiranju lokalne samouprave je regulisano (član 4) da su svi prihodi jedinice lokalne samouprave opšti prihod budžeta jedinice lokalne samouprave i mogu se koristiti za bilo koju namenu, u skladu sa zakonom i odlukom o budžetu jedinice lokalne samouprave, sem onih prihoda čiji je namenski karakter utvrđen zakonom. Imajući u vidu ovu odredbu, finansiranje funkcija iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave koje se odnose na besplatnu pravnu pomoć je u okviru redovnih nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Predlogom Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći se predlaže da se finansiranje besplatne pravne pomoći uredi na način da ukupni troškovi za ove namene podele tako da se ne optereti samo budžet jedinica lokalne samouprave, već da se deo troškova obezbeđuje iz budžeta Republike Srbije. Prema predloženom rešenju iz člana 35. Predloga Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, sekundarna besplatna pravna pomoć bi se finansirala i iz budžeta Republike Srbije i budžeta jedinice lokalne samouprave, pri čemu jedinica lokalne samouprave snosi 50% naknade za pružanje sekundarne besplatne pravne pomoći, dok preostalih 50% naknade snosi Republika Srbija, preko ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, uključujući i obezbeđenje administrativnih kapaciteta za sprovođenje i praćenje ukupnog sistema besplatne pravne pomoći u Republici.

U skladu sa ovim predlogom, a prema iskazanim procenama troškova u prethodnoj tabeli za jednu godinu, Republika bi obezbeđivala 780.933.812 dinara, a sve lokalne samouprave ukupno 767.453.972 dinara, za sprovođenje ovog zakona.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći
 Draft Law on Free Legal Aid

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa,

Glava 6: USKLAĐIVANJE PROPISA, PRIMENA PRAVA I PRAVILA KONKURENCIJE

Član 72: „Strane priznaju važnost usklađivanja važećeg srpskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Zajednice i njegove delotvorne primene. Srbija će nastojati da obezbedi postepeno usklađivanje postojećih zakona i budućeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Zajednice. Srbija će obezbediti da će važeće i buduće zakonodavstvo biti pravilno primenjeno i sprovedeno.”

Glava 7: PRAVOSUĐE, SLOBODA I BEZBEDNOST

Član 80: „U okviru saradnje u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova strane će posebnu važnost dati konsolidovanju vladavine prava i jačanju institucija na svim nivoima u oblasti uprave uopšte, a naročito u sprovođenju zakona i institucijama pravosuđa. Saradnja će naročito biti usredsređena na jačanje nezavisnosti sudstva i poboljšanje njegove efikasnosti, poboljšanje rada policije i drugih organa za sprovođenje zakona, obezbeđivanje odgovarajuće obuke i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala”.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
 2014. godina

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
 Potpuno ispunjava

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Mesto u strukturi Nacionalnog programa za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju - 1.1.6. Sistem pravosuđa 3.23. Pravosuđe i osnovna prava 3.23.3. Osnovna prava. Redni broj 135. Šifra plamiranog propisa 2013-209.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

1) Council Directive 2003/8/EC of 27 January 2003 to improve access to justice in cross-border disputes by establishing minimum common rules relating to legal aid for such disputes (CELEX 1:32003L0008)

Direktiva Saveta 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima

- Potpuno usklađen

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Predlog zakona je potpuno usklađen sa sekundarnim izvorima prava EU

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Da

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Propis je preveden na engleski jezik.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Da.

1. Naziv propisa Evropske unije : Direktiva Saveta 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima		2. „CELEX” oznaka EU propisa 32003L0008 32005D0630 32004D0844				
3. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obradivač: Ministarstvo pravde		4. Datum izrade tabele: 17.07.2018				
5. Naziv (nacrt, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći Draft Law on Free Legal Aid		6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2013- 209				
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU: Direktiva 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima Odluka Komisije 2004/844/EK od 9. novembra 2004. godine o uvođenju obrasca zahteva za pravnu pomoć u okviru Direktive 2003/8/EK o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima putem uspostavljanja minimuma zajedničkih pravila koja se odnose na pravnu pomoć u takvim sporovima (SL L 365, 10. 12. 2004.) Odluka Komisije 2005/630/EK, od 26. avgusta 2005. godine o uvođenju obrasca za otpremanje zahteva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila, u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima.						
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost (Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo - NP) ²	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
1.1.	Svrha ove Direktive je da se poboljša pristup pravdi u prekograničnim sporovima uspostavljanjem minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima			NU	Ova odredba utvrđuje cilj i obim primene Direktive.	
1.2.	Primenjivaće se, u prekograničnim sporovima, u građanskim i trgovinskim stvarima bez obzira na prirodu suda ili tribunala. Neće se primenjivati, naročito, u poreskim, carinskim ili administrativnim pitanjima.	45.2. 45.3.	Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i privrednim stvarima, za savetovanje pre početka postupka s ciljem postizanja vansudskog poravnjanja, za pokretanje postupka pred sudom, za zastupanje pred sudom, za posredovanje u rešavanju sporova i izvršenje javnih isprava. Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primenjuju se u poreskim, carinskim i drugim upravnim postupcima.	PU		
1.3.	U ovoj Direktivi, 'država članica' označava države članice, sa izuzetkom Danske.	45.5.	Odredbe o prekograničnom sporu ne primenjuju se u odnosu na Kraljevinu Dansku.	PU		

² Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo - NP

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
2.1.	Za potrebe ove Direktive, prekogranični spor je spor u kome stranka podnosi zahtev za pravnu pomoć u kontekstu ove Direktive, ima boravište ili prebivalište u državi članici koja nije država članica u kojoj je sud postupa odnosno u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke	45.1.	Prekogranični spor, u smislu ovoga zakona, jeste spor u kome podnosilac zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći ima prebivalište ili boravište u državi članici Evropske unije koja istovremeno nije ona država članica Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke.	PU		
2.3.	Relevantan momenat da se utvrdi da li postoji prekogranična spor je vreme podnošenja zahteva, u skladu sa ovom Direktivom.	45.4.	Postojanje prekograničnog spora utvrđuje se prema vremenu kada je podnet zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu.	PU		
3.1.	Fizička lica koja učestvuju u sporu obuhvaćenom ovom Direktivom imaju pravo da dobiju odgovarajuću pravnu pomoć kako bi im se obezbedio efikasan pristup pravdi u skladu sa uslovima propisanim ovom Direktivom.	3.1. 3.2. 3.3. 4.1.	<p>3.1. Besplatna pravna pomoć je pravna pomoć koju korisnik ostvaruje bez naknade saglasno odredbama ovog zakona.</p> <p>3.2. Besplatna pravna pomoć ostvaruje se putem besplatne pravne pomoći u užem smislu, besplatne pravne podrške i besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima.</p> <p>3.3. Besplatna pravna pomoć u užem smislu označava se u daljem tekstu ovog zakona samo kao „besplatna pravna pomoć”.</p> <p>4.1. Besplatna pravna pomoć može da se pruži državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva koje zakonito boravi u Republici Srbiji, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako: 1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska</p>	PU	Pravo na besplatnu pravnu pomoć, u smislu ovog zakona, je pravo na pravnu pomoć koje korisnik ostvaruje bez naknade, u postupcima pred sudom i organima državne uprave, teritorijalne autonomije i lokalne samouprave i ustavnim sudom, u skladu sa odredbama ovog zakona.	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		4.3.	<p>podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima;</p> <p>2) ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak</p> <p>Državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru besplatna pravna pomoć može da se pruži i ako je reč o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) detetu o čijem se pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, državnim organom ili organom javne vlasti; 2) licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja; 3) licu prema kome se vodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti; 4) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od nasilja u porodici; 5) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od torture, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili trgovine ljudima; 6) licu koje traži azil u Republici Srbiji; 7) izbeglici, licu pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljenom licu; 8) osobi sa invaliditetom; 9) detetu koje je zaštićeno uslugom smeštaja u sistemu socijalne zaštite; 10) deci i mladima kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života; 11) odraslim i starim licima koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite; 12) licu koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i 			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak 13) licu koje je pogođeno postupkom prinudnog iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje			
3.2.	<p>Pravna pomoć se smatra odgovarajućom kada se garantuje:</p> <p>(a) savet pre postupka, u cilju postizanja poravnania pre otpočinjanja sudskog postupka;</p> <p>(b) pravna pomoć i zastupanje na sudu, i izuzeće od, ili pomoć za, troškove postupka korisnika, uključujući i troškove iz člana 7. i naknade licima koja su ovlašćena od suda da obavljaju radnje u toku postupka.</p> <p>U državama članicama u kojima je stranka koja izgubi odgovorna za troškove suprotne strane, ako korisnik izgubi slučaj, pravna pomoć će pokriti nastale troškove suprotne strane, ako bi se takvi troškovi pokrili da je korisnik imao boravite ili prebivalište u državi članici u kojoj sud postupa.</p>	<p>6.1.</p> <p>6.2.</p> <p>6.3.</p> <p>6.4.</p> <p>6.5.</p>	<p>Besplatna pravna pomoć sastoji se od pružanja pravnog saveta, sastavljanja podnesaka, zastupanja, i odbrane.</p> <p>Pružanje pravnog saveta je detaljno objašnjenje o načinu i mogućnosti rešavanja konkretne pravne stvari pred sudom, drugim državnim organom, organom javne vlasti ili u postupku mirnog rešavanja spora, a koje se odnosi na pravo, obavezu ili interes korisnika besplatne pravne pomoći zasnovan na zakonu.</p> <p>Sastavljanje podneska je izrada pismena kojim se pokreće postupak pred sudom, drugim državnim organom ili organom javne vlasti ili koje se podnosi tokom već pokrenutog postupka (sastavljanje tužbe, zahteva, predloga, molbe, pritužbe, prigovora, podnesaka, žalbe i drugog pravnog sredstva).</p> <p>Zastupanje je svaka pravna radnja koju na osnovu ovlašćenja za zastupanje punomoćnik preuzima u ime i za račun korisnika besplatne pravne pomoći u postupku pred sudom, drugim državnim organom, organom javne vlasti ili u postupku mirnog rešavanja spora.</p> <p>Odbrana je zastupanje osumnjičenog, okrivljenog ili optuženog u predistražnom, istražnom i krivičnom postupku koji se vodi zbog sumnje da je izvršeno krivično delo za koje nije predviđena obavezna odbrana i zastupanje u prekršajnom postupku koji se vodi zbog sumnje da je izvršen prekršaj za koji je predviđena kazna zatvora.</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		43.2.	Ako je u postupku odlučeno u korist korisnika i organ koji je vodio postupak je odlučio da troškove postupka naknadi suprotna stranka, advokat i posrednik su, pošto naplate troškove postupka, dužni da vrate novčana sredstva koja su im isplaćena za pruženu besplatnu pravnu pomoć ili posredovanje u rešavanju spora, izuzev ako naplata troškova nije moguća.			
3.3.	Države članice nisu dužna da pružaju pravnu pomoć ili zastupanje pred sudovima i tribunalima u postupku, posebno uređenom da omogući stranama u sporu da svoj predmet iznesu lično, osim kada sudovi ili bilo koji drugi nadležni organ odluči drugačije, kako bi se osigurala ravnopravnost stranaka ili zbog složenosti predmeta.			NP		
3.4.	Države članice mogu zahtevati da korisnici pravne pomoći plate razumne doprinose u odnosu na troškove postupka, uzimajući u obzir uslove iz člana 5.			NP	Zakon ne predviđa doprinose korisnika odnosno delimično plaćanje pravne pomoći.	
3.5.	Države članice mogu da predvide da nadležni organ može odlučiti da su korisnici pravne pomoći dužni da je refundiraju u celini ili delimično, ako se njihova finansijska situacija značajno popravila ili ako je odluka da se odobri pravna pomoć doneta na osnovu netačnih informacija koje je dao	43.1.	Republika Srbija ima pravo da od korisnika zahteva vraćanje sredstava koja su isplaćena za pravnu pomoć koju su pružili advokati, za sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora: 1) ako je korišćenje besplatne pravne pomoći koju su pružili advokati, sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju spora ostvareno na osnovu netačnih ili neistinitih podataka; 2) ako korisnik nije prijavio promenu stanja, a ona je mogla da izazove ukidanje rešenja o besplatnoj	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	korisnik.	43.2.	<p>pravnoj pomoći, odnosno o sastavljanju javnobeležničke isprave ili posredovanju u rešavanju sporova (član 35. stav 1);</p> <p>3) ako je u nadzoru nad sprovođenjem ovog zakona (član 53) utvrđena zloupotreba prava korisnika na besplatnu pravnu pomoć koju pružaju advokati, na sastavljanje javnobeležničke isprave ili posredovanje u rešavanju sporova;</p> <p>4) ako je pravo na novčanu socijalnu pomoć ili dečiji dodatak prestalo zbog ishoda postupka u kome su advokati pružili besplatnu pravnu pomoć.</p> <p>Ako je u postupku odlučeno u korist korisnika i organ koji je vodio postupak je odlučio da troškove postupka naknadi suprotna stranka, advokat i posrednik su, pošto naplate troškove postupka, dužni da vrate novčana sredstva koja su im isplaćena za pruženu besplatnu pravnu pomoć ili posredovanje u rešavanju spora, izuzev ako naplata troškova nije moguća.</p>			
4.	Države članice će odobriti pravnu pomoć bez diskriminacije prema građanima Unije i državljanima trećih zemalja koji borave zakonito u državi članici.	4.1.	<p>Besplatna pravna pomoć može da se pruži državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva koje zakonito boravi u Republici Srbiji, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako:</p> <p>1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima;</p> <p>2) ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		4.3.	<p>dečiji dodatak.</p> <p>Državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru besplatna pravna pomoć može da se pruži i ako je reč o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) detetu o čijem se pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, državnim organom ili organom javne vlasti; 2) licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja; 3) licu prema kome se vodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti; 4) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od nasilja u porodici; 5) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od torture, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili trgovine ljudima; 6) licu koje traži azil u Republici Srbiji; 7) izbeglici, licu pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljenom licu; 8) osobi sa invaliditetom; 9) detetu koje je zaštićeno uslugom smeštaja u sistemu socijalne zaštite; 10) deci i mladima kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života; 11) odraslim i starim licima koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite; 12) licu koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak 13) licu koje je pogođeno postupkom prinudnog iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje. 			
5.1.	Države članice će odobriti pravnu pomoć licima iz člana 3 (1), koji nisu u stanju, delimično ili potpuno, da snose	4.1.	Besplatna pravna pomoć može da se pruži državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva koje zakonito boravi u Republici Srbiji, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	troškove postupka iz člana 3 (2), kao rezultat njihove ekonomske situacije, kako bi im se obezbedio efikasan pristup pravdi.	4.3.	<p>Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima; 2) ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak. <p>Državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru besplatna pravna pomoć može da se pruži i ako je reč o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) detetu o čijem se pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, državnim organom ili organom javne vlasti; 2) licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja; 3) licu prema kome se vodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti; 4) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od nasilja u porodici; 5) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od torture, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili trgovine ljudima; 6) licu koje traži azil u Republici Srbiji; 7) izbeglici, licu pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljenom licu; 8) osobi sa invaliditetom; 9) detetu koje je zaštićeno uslugom smeštaja u 			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			<p>sistemu socijalne zaštite;</p> <p>10) deci i mladima kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života;</p> <p>11) odraslim i starim licima koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite;</p> <p>12) licu koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak</p> <p>13) licu koje je pogođeno postupkom prinudnog iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje.</p>			
5.2.	<p>Ekonomska situacija lica biće ocenjena od strane nadležnog organa države članice u kojoj je sud postupa, u svetlu različitih objektivnih faktora kao što su prihod, imovina, ili porodična situacija, uključujući i procenu sredstava lica koja ekonomski zavise od podnosioca zahteva.</p>	<p>13.1</p> <p>13.2.</p> <p>14.</p> <p>27.1.</p> <p>31.1.</p>	<p>Opšta pravna informacija, popunjavanje formulara, kao i besplatna pravna pomoć koju saglasno ovom zakonu pružaju udruženja (član 9. stav 2), mogu se pružati i licima koja ne ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).</p> <p>Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo licima koja ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).</p> <p>Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, izuzev pravnog saveta, kao i sastavljanje javnobeležničkih isprava i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo tražiocima kojima se to odobri (član 33).</p> <p>Zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći podnosi se organu opštinske uprave ili gradske uprave ili uprave grada Beograda (u daljem tekstu: organ uprave), nadležnom prema mestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahteva ili mestu pružanja besplatne pravne pomoći.</p> <p>Organ uprave utvrđuje da li podnosilac zahteva ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći</p>	PU	<p>Organ uprave utvrđuje navedene faktore na osnovu zakona i drugih podzakonskih akata kojim se uređuje socijalna zaštita, odnosno zakona i drugih podzakonskih akata kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom.</p>	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		31.2. 33.1 33.2	<p>(član 4), uvidom u evidencije kojima sam raspolože ili u dokumentaciju koja je podneta uz zahtev ili naknadno dostavljena.</p> <p>Organ uprave je dužan da po službenoj dužnosti, u skladu sa zakonom, načini uvid u podatke o činjenicama neophodnim za odlučivanje o kojima se vodi službena evidencija, da ih pribavlja i obrađuje.</p> <p>Ako je zahtev osnovan (čl. 4. i 7), organ uprave rešenjem odobrava besplatnu pravnu pomoć.</p> <p>Organ uprave u izreci rešenja upućuje podnosioca zahteva na pružaoca koji je prema ovom zakonu upisan u registar (član 16. st. 1. i 3), a prema pravilima koja propisuje ministar pošto prethodno pribavi mišljenje pružalaca</p>			
5.3.	Države članice mogu definisati prag iznad kojeg se podnosioci zahteva za pravnu pomoć smatraju delimično ili potpuno sposobnim da snose troškove postupka navedene u članu 3 (2). Takav prag mora biti utvrđen na osnovu kriterijuma definisanih u stavu 2. ovog člana.	4.1.	<p>Besplatna pravna pomoć može da se pruži državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva koje zakonito boravi u Republici Srbiji, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru, ako:</p> <p>1) ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć saglasno zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ili korisnik prava na dečiji dodatak saglasno zakonu kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom, kao i članovima njegove porodice odnosno zajedničkog domaćinstva, čiji je krug određen ovim zakonima;</p> <p>2) ne ispunjava uslove da bude korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak, ali bi zbog plaćanja pravne pomoći iz sopstvenih prihoda u konkretnoj pravnoj stvari ispunilo uslove da postane</p>	PU	Bliža pravila kojima je definisan prag iznad kojeg se podnosioci zahteva za pravnu pomoć smatraju delimično ili potpuno sposobnim da snose troškove postupka predviđena su zakonom kojim se uređuje socijalna zaštita, dok su bliža pravila o korisnicima prava na dečiji dodatak uređena zakonom kojim se uređuje finansijska podrška porodici sa decom.	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		4.3.	<p>korisnik prava na novčanu socijalnu pomoć ili na dečiji dodatak.</p> <p>Državljaninu Republike Srbije, licu bez državljanstva, stranom državljaninu sa stalnim nastanjenjem u Republici Srbiji i drugom licu koje ima pravo na besplatnu pravnu pomoć prema drugom zakonu ili potvrđenom međunarodnom ugovoru besplatna pravna pomoć može da se pruži i ako je reč o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) detetu o čijem se pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu odlučuje u postupku pred sudom, državnim organom ili organom javne vlasti; 2) licu prema kome se izvršava mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili zaštitna mera obaveznog psihijatrijskog lečenja; 3) licu prema kome se vodi postupak delimičnog ili potpunog lišenja ili vraćanja poslovne sposobnosti; 4) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od nasilja u porodici; 5) licu koje ostvaruje pravnu zaštitu od torture, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili trgovine ljudima; 6) licu koje traži azil u Republici Srbiji; 7) izbeglici, licu pod supsidijarnom zaštitom ili interno raseljenom licu; 8) osobi sa invaliditetom; 9) detetu koje je zaštićeno uslugom smeštaja u sistemu socijalne zaštite; 10) deci i mladima kojima je prestala usluga socijalnog smeštaja do navršene 26 godine života; 11) odraslim i starim licima koja su bez sopstvenog pristanka smeštena u ustanovu socijalne zaštite; 12) licu koje ostvaruje pravo na utvrđivanje vremena i mesta rođenja saglasno zakonu kojim se uređuje vanparnični postupak 13) licu koje je pogođeno postupkom prinudnog iseljenja i preseljenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje stanovanje. 			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
5.4	Prag utvrđen u skladu sa stavom 3. ovog člana ne može da spreči podnosiocima zahteva za pravnu pomoć koji su iznad praga da dobiju pravnu pomoć ako dokažu da nisu u stanju da plate troškove postupka iz člana 3 (2), zbog razlike u troškovima života između država članica u kojima imaju prebivalište ili boravište i države u kojoj se nalazi sud.	46.1. 46.2.	Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se ako podnositelj zahteva ispunio uslove koji su određeni ovim zakonom (član 4). Izuzetno, besplatna pravna pomoć može se odobriti i podnosiocu zahteva koji ne ispunjava uslove koji su određeni ovim zakonom (član 4), ako dokaže da nije u mogućnosti da plati troškove postupka zbog razlike u troškovima života između države članice Evropske unije u kojoj ima prebivalište ili boravište i troškova života u Republici Srbiji.	PU		
5.5.	Pravna pomoć ne mora biti odobrena podnosiocu zahteva, ukoliko ima, u konkretnom slučaju, delotvoran pristup drugim mehanizmima koji pokrivaju troškove postupka iz Člana 3 (2)	1.2.	Ovaj zakon primenjuje se na korisnike besplatne pravne pomoći koji pravo na besplatnu pravnu pomoć nisu ostvarili prema drugim zakonima.	PU		
6.1.	Države članice mogu predvideti da se zahtevi za pravnu pomoć za postupke koji su očigledno neosnovani mogu odbiti od strane nadležnih organa.	7.	Pružanje besplatne pravne pomoći, iako lice ispunjava uslove za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), nije dozvoljeno u: 1) privrednim sporovima; 2) postupku registracije pravnih lica; 3) postupku naknade štete za povredu časti i ugleda; 4) postupku pred prekršajnim sudom ako za prekršaj nije zaprećena kazna zatvora; 5) postupku u kome bi vrednost spora bila u očiglednoj i značajnoj nesrazmeri s troškovima postupka; 6) postupku u kome je očigledno da tražilac besplatne pravne pomoći nema izgleda na uspeh, posebno ako se njegova očekivanja ne zasnivaju na činjenicama i dokazima koje je predočio ili su ona suprotna pozitivnim propisima, javnim poretkom i dobrim običajima; 7) slučaju da postoji očigledan pokušaj da se zloupotrebi pravo na besplatnu pravnu pomoć ili neko drugo pravo.	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		34.1. 34.2. 34.3.	<p>Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.</p> <p>Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.</p> <p>Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).</p> <p>Ministarstvo je dužno da o odluci o žalbi u roku od 30 dana od prijema žalbe</p>			
6.2.	Ako se savet pre postupka obezbeđuje, korićenje dalje pravne pomoći može se odbiti ili poništiti na osnovu odluke o meritumu predmeta u meri u kojoj je pristup pravdi zagarantovan.	6.1. 6.2. 13.1.	<p>Besplatna pravna pomoć sastoji se od pružanja pravnih saveta, sastavljanja podnesaka, zastupanja i odbrane.</p> <p>Pružanje pravnog saveta je detaljno objašnjenje o načinu i mogućnosti rešavanja konkretne pravne stvari pred sudom, drugim državnim organom, organom javne vlasti ili u postupku mimog rešavanja spora, a koje se odnosi na pravo, obavezu ili interes korisnika besplatne pravne pomoći zasnovan na zakonu.</p> <p>Opšta pravna informacija, popunjavanje formulara, kao i besplatna pravna pomoć koju saglasno ovom zakonu pružaju udruženja (član 9. stav 2), mogu se pružati i licima koja ne ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		13.2.	Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati i službe pravne pomoći u jedinicama lokalne samouprave, sastavljanje javnobeležničke isprave i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo licima koja ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).			
		14.1.	Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, izuzev pravnog saveta, kao i sastavljanje javnobeležničkih isprava i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo tražiocima kojima se to odobri (član 33).			
		11.1.	Besplatna pravna podrška sastoji se od pružanja opšte pravne informacije, popunjavanja formulara, sastavljanja javnobeležničke isprave i posredovanja u rešavanju sporova.			
		11.2.	Opšta pravna informacija jeste informacija o uređenju neke pravne oblasti, pravnom položaju korisnika u konkretnoj pravnoj stvari, subjektu i načinu odlučivanja o pojedinačnom pravu, obavezi ili interesu zasnovanom na zakonu, pred sudom ili drugim državnim organom ili organom javne vlasti, o pravilima i o visini troškova postupka koji se ne odnose na postupak pred sudom u konkretnoj pravnoj stvari, mogućnosti mirnog rešenja spora, načinu izvršenja odluke, o razlozima i uslovima za pokretanje upravnog postupka i postupka koji se pokreće ustavnom žalbom i o uslovima i postupku ostvarivanja prava na besplatnu pravnu podršku.			
		11.3.	Popunjavanje formulara je pomoć u unošenju podataka o korisniku, koje popunjava pružalac, a potpisuje korisnik.			
		6.2.	Pružanje pravnog saveta je detaljno objašnjenje o načinu i mogućnosti rešavanja konkretne pravne stvari pred sudom, drugim državnim organom,			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		13.1	organom javne vlasti ili u postupku mirnog rešavanja spora, a koje se odnosi na pravo, obavezu ili interes korisnika besplatne pravne pomoći zasnovan na zakonu.			
		14.	Opšta pravna informacija, popunjavanje formulara, kao i besplatna pravna pomoć koju saglasno ovom zakonu pružaju udruženja (član 9. stav 2), mogu se pružati i licima koja ne ispunjavaju uslove određene ovim zakonom (član 4).			
		14.	Besplatna pravna pomoć koju pružaju advokati, izuzev pravnog saveta, kao i sastavljanje javnobeležničkih isprava i posredovanje u rešavanju sporova pružaju se samo tražiocima kojima se to odobri (član 33).			
		34.1.	Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.			
		34.2.	Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.			
		34.3	Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).			
		34.4.	Ministarstvo je dužno da o žalbi odluči u roku od 15 dana od prijema žalbe.			
		34.5	Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
6.3.	Kada se donosi odluka o meritumu zahteva i ne dovodeći u pitanje član 5, države članice će razmotriti značaj konkretnog slučaja za podnosioca zahteva, ali mogu takođe uzeti u obzir prirodu slučaja kada podnosilac zahteva naknadu štete zbog povrede ugleda, ali nije pretrpeo nikakav materijalni ili finansijski gubitak ili kada se zahtev odnosi na tužbu koja proizilazi direktno iz zanata ili sopstvene profesije podnosioca zahteva.			NU		
7.1.	Pravna pomoć odobrena u državi članici u kojoj sud postupa pokriva sledeće troškove direktno vezane za prekograničnu prirodu spora: (a) tumačenje; (b) prevođenje isprava koje zahteva sud ili nadležni organ, a koje podnosi korisnik u vezi sa rešavanjem predmeta; i (c) putne troškove koje snosi podnosilac zahteva, ako sud ili zakon države članice Evropske unije zahteva posebnu pažnju lica zaduženih za predstavljanje slučaja podnosioca zahteva pred sudom, a sud odluči da se ta lica ne mogu saslušati na drugi sudu prihvatljiv način.	49.	Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima koja je odobrena u Republici Srbiji obuhvata sledeće troškove, direktno povezane sa prekograničnim sporovima: 1) prevođenje; 2) prevođenje isprava koje zahteva sud ili nadležni organ, a koje korisnik podnosi radi rešavanja konkretnog predmeta; 3) putne troškove koje snosi korisnik ako sud ili zakon Republike Srbije zahteva da lica koja su zadužena za predstavljanje njegovog slučaja budu prisutna pred sudom, a sud odluči da se ona ne mogu saslušati na drugi sudu prihvatljiv način.	PU		
8.1.	Država članica u kojoj podnosilac zahteva ima boravište ili prebivalište,	51.	Ako podnosilac zahteva ima prebivalište ili boravište u Republici Srbiji, besplatna pravna pomoć njemu se pruža u Republici Srbiji za naknadu:	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	<p>obezbediće pravnu pomoć, kao što je navedeno u članu 3 (2), koja je potrebna da se pokriju:</p> <p>(a) troškovi vezani za pomoć lokalnog advokata ili drugog lica koje je zakonom ovlašćeno za pravno savetovanje, a koji su nastali u državi članici u kojoj sud postupa, do trenutka primanja zahteva za pravnu pomoć, u skladu sa odredbama ove Direktive;</p> <p>(b) prevoda zahteva i potrebnih isprava koje se dostavljaju organima te države članice.</p>		<p>1) troškova vezanih za pomoć advokata ili drugog lica koje je zakonom ovlašćeno za pravno savetovanje, a koji su nastali u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud, do prijema zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu u drugoj državi članici Evropske unije, u skladu sa odredbama Direktive iz člana 44. ovog zakona;</p> <p>2) troškova prevođenja zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima i isprava koje se dostavljaju organima druge države članice Evropske unije.</p>			
9.1.	<p>Pravna pomoć će nastaviti da se odobrava korisnicima u celini ili delimično, da pokriju troškove koji su nastali prilikom izvršenja presude u državi članici u kojoj je sud postupa.</p>	45.2. 45.3.	<p>Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i privrednim stvarima, za savetovanje pre početka postupka s ciljem postizanja vansudskog poravnjanja, za pokretanje postupka pred sudom, za zastupanje pred sudom, za posredovanje u rešavanju sporova i izvršenje javnih isprava.</p> <p>Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primenjuju se u poreskim, carinskim i drugim upravnim postupcima.</p>	PU		
9.2.	<p>Korisniku koji je dobio pravnu pomoć u državi članici u kojoj sud postupa, obezbediće se pravna pomoć predviđena zakonom države članice u kojoj se traži priznanje ili izvršenje.</p>	50.6.	<p>Izuzetno, podnosilac zahteva može zahtev da neposredno podnese organu koji je nadležan za primanje zahteva u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku odluku (organ prijema)</p>	PU		
9.3.	<p>Pravna pomoć će i dalje biti na raspolaganju ukoliko je uložena žalba ili protiv, ili od strane korisnika, u skladu sa članovima 5 i 6.</p>	34.1	<p>Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako</p>	PU	Postupak po žalbi je obuhvaćen.	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		34.2. 34.3. 34.4. 34.5.	<p>podnositelac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.</p> <p>Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.</p> <p>Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).</p> <p>Ministarstvo je dužno da o žalbi odluči u roku od 15 dana od prijema žalbe.</p> <p>Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.</p>			
9.4.	Države članice mogu predvideti preispitivanje zahteva u bilo kojoj fazi postupka na osnovu razloga utvrđenih u članovima 3 (3) i (5), 5 i 6, uključujući i postupak iz st 1. do 3. ovog člana.	35.1. 35.2 35.3. 35.4. 35.5.	<p>Korisnik je dužan da, počev od podnošenja zahteva za odobravanje besplatne pravne pomoći do izrade konačnog obračuna naknade za besplatnu pravnu pomoć, prijavi organu uprave promene koje bi mogle uticati na ukidanje rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći, u roku od 15 dana od nastanka promene.</p> <p>Organ uprave po službenoj dužnosti ukida rešenje o odobravanju besplatne pravne pomoći, ako se posle njegovog donošenja sazna za činjenice koje ukazuju na to da korišćenje besplatne pravne pomoći nije opravdano.</p> <p>Protiv rešenja o ukidanju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći korisnik može da podnese žalbu ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja.</p> <p>Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.</p> <p>Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
10.	Pravna pomoć će se takođe odnositi i na vanparnični postupak, pod uslovima definisanim u ovoj Direktivi, ako zakon zahteva od strana da ga koriste, ili ako je sud uputio strane u sporu na ovaj postupak.	45.2. 45.3.	Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i privrednim stvarima, za savetovanje pre početka postupka s ciljem postizanja vansudskog poravnjanja, za pokretanje postupka pred sudom, za zastupanje pred sudom, za posredovanje u rešavanju sporova i izvršenje javnih isprava. Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primenjuju se u poreskim, carinskim i drugim upravnim postupcima.	PU		
11.	Pravna pomoć se odobrava za izvršenje javnih isprava u drugoj državi članici pod uslovima definisanim u ovoj Direktivi.	45.2. 45.3.	Besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu odobrava se u građanskim i privrednim stvarima, za savetovanje pre početka postupka s ciljem postizanja vansudskog poravnjanja, za pokretanje postupka pred sudom, za zastupanje pred sudom, za posredovanje u rešavanju sporova i izvršenje javnih isprava. Odredbe o pravnoj pomoći u prekograničnom sporu ne primenjuju se u poreskim, carinskim i drugim upravnim postupcima.	PU		
12.	Pravna pomoć se odobrava ili odbija od strane nadležnog organa države članice u kojoj sud postupa, ne dovodeći u pitanje Član 8.	50.1. 50.2. 50.3.	Lice koje ima prebivalište ili boravište u Republici Srbiji, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom druge države članice Evropske unije, podnosi ministarstvu zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu. Ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični ili ako podnosilac zahteva nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, ministarstvo rešenjem odbija zahtev. Rešenje ministarstva je konačno u upravnom postupku.	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		50.4.	Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.			
		51.5.	Ako druga država članica Evropske unije ne odobri besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, podnosilac zahteva dužan je da ministarstvu naknadi troškove prevođenja.			
		50.6.	Izuzetno, podnosilac zahteva može zahtev da neposredno podnese organu koji je nadležan za primanje zahteva u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudska odluku (organ prijema).			
13.1.	Zahtev za pravnu pomoć može se podneti bilo: (a) Nadležnom organu države članice u kojoj je podnosilac ima prebivalište ili boravite (organ otpreme); ili (b) Nadležnom organu države članice u kojoj je sud postupa ili gde se zahteva izvršenje odluke (organ prijema).	47.1.	Lice koje ima prebivalište ili boravište u drugoj državi članici Evropske unije, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Srbiji, podnosi zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu ministarstvu (organ prijema).	PU		
		47.2.	Zahtev podnosi tražilac ili nadležni organ države članice Evropske unije u kojoj on ima prebivalište ili boravište (organ otpreme).			
		47.3.	Za određivanje prebivališta ili boravišta tražioca merodavno je pravo države u kojoj tražilac ima prebivalište ili boravište.			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
13.2.	<p>Zahtev za pravnu pomoć se popunjava, i prateći dokumenata prevode na:</p> <p>( ) zvanični jezik ili jedan od jezika države članice nadležnog organa prijema koji odgovara jednom od jezika institucija Unije; ili</p> <p>(b) drugi jezik za koji ta zemlja članica ukazala da prihvata u skladu sa članom 14 (3).</p>	50.4.	<p>Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.a.</p>	PU		
13.3.	<p>Nadležni organ otpreme može da odluči da odbije da prosledi neki zahtev ukoliko je očigledno:</p> <p>( ) neosnovan; ili</p> <p>(b) van dometa ove Direktive.</p> <p>Uslovi iz člana 15 (2) i (3) primenjuju se na takve odluke.</p>	50.1. 48.1 48.2. 34.1.	<p>Ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični ili ako podnosilac zahteva nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, ministarstvo rešenjem odbija zahtev.</p> <p>Obrasci i isprave prilažu se ministarstvu prevedeni na srpski jezik, a ako nisu prevedeni ministarstvo odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima.</p> <p>Ministarstvo odbija zahtev i ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični spor ili ako tražilac nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu.</p> <p>Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.</p>	PU		
13.4.	Nadležni organ otpreme će pomoći	50.4.	Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	<p>podnosiocu zahteva u tome da zahtev sadrži sve prateće dokumente za koje zna da su neophodni da omoguće da zahtev bude određen. Takođe će pomoći podnosiocu zahteva u pogledu potrebnih prevoda pratećih dokumenata, u skladu sa članom 8 (b).</p> <p>Nadležni organ otpreme proslediće zahtev nadležnom organu prijema u drugoj državi članici u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, koji je adekvatno popunjen na jednom od jezika iz stava 2. i prateću dokumentaciju, prevedenu, kada je potrebno, na jedan od tih jezika.</p>		<p>jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.</p>			
13.5.	<p>Dokumenti koji se prosleđuju na osnovu ove Direktive će biti izuzeti od legalizacije ili bilo koje ekvivalentne formalnosti.</p>			PU	<p>Zakon ne zahteva legalizaciju ili bilo koju ekvivalentnu formalnost.</p>	
13.6.	<p>Države članice ne mogu naplatiti izvršene usluge u skladu sa stavom 4. Država članica u kojoj podnosilac zahteva ima prebivalište ili boravište može odrediti da podnosilac zahteva mora da otplati troškove prevoda koje snosi nadležni organ otpreme ako je zahtev za pravnu pomoć odbijena od strane nadležnog organa.</p>	<p>46.3.</p> <p>50.4.</p>	<p>U postupku koji nastane po zahtevu za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu ne plaća se taksa.</p> <p>Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		50.5	Ako druga država članica Evropske unije ne odobri besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, podnositelj zahteva dužan je da ministarstvu naknadi troškove prevođenja.			
14.1.	Države članice će odrediti nadležni organ ili organe za prosleđivanje (organ otpreme) i prijem (organ prijema) zahteva.	47.1. 47.2. 50.1. 50.4.	<p>Lice koje ima prebivalište ili boravište u drugoj državi članici Evropske unije, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom u Republici Srbiji, podnosi zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu ministarstvu (organ prijema).</p> <p>Zahtev podnosi tražilac ili nadležni organ države članice Evropske unije u kojoj on ima prebivalište ili boravište (organ otpreme).</p> <p>Lice koje ima prebivalište ili boravište u Republici Srbiji, a potrebna mu je besplatna pravna pomoć u prekograničnom sporu pred sudom druge države članice Evropske unije, podnosi ministarstvu zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći u prekograničnom sporu.</p> <p>Ako ministarstvo ne odbije zahtev, prevodi zahtev i isprave koje je tražilac priložio na službeni jezik ili jedan od službenih jezika druge države članice Evropske unije i nadležnog organa prijema i prosleđuje ih nadležnom organu druge države članice Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj se zahteva izvršenje sudske odluke (organ prijema), u roku od 15 dana od prijema zahteva.</p> <p>Izuzetno, podnositelj zahteva može zahtev da neposredno podnese organu koji je nadležan za primanje zahteva u državi članici Evropske unije u kojoj postupa sud ili u kojoj treba izvršiti sudsku</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		50.6.	odluku (organ prijema).			
14.2.	<p>Svaka država članica će dostaviti Komisiji sledeće informacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imena i adrese nadležnog organa otpreme i organa iz stava 1., - Geografske oblasti u kojima oni imaju nadležnost - Način na koji primaju zahteve, i - Jezik koji se može koristiti za popunjavanje zahteva. 			NP	Odedbe se primenjuju nakon pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji. Podaci će tada biti dostavljeni Komisiji.	
14.3.	<p>Države članice će obavestiti Komisiju o službenom jeziku ili jezicima institucija Unije, osim sopstvenog, koji je ili koji su prihvatljivi nadležnom organu prijema za popunjavanje zahteva za pravnu pomoć koja će biti primljeni, u skladu sa ovom Direktivom</p>			NP	Odedbe se primenjuju nakon pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji. Podaci će tada biti dostavljeni Komisiji.	
14.4.	<p>Države članice će dostaviti Komisiji podatke iz stava 2. i 3. do 30. novembra 2004. O svakoj naknadnoj modifikacija ovih podataka obaveštava se Komisija najkasnije dva meseca pre nego što</p>			NP	Odedbe se primenjuju nakon pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji. Podaci će tada biti dostavljeni Komisiji.	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	izmena stupi na snagu u toj državi članici.					
14.5.	Podaci iz stava 2. i 3. objavljuju se u <i>Službenom listu Evropskih zajednica</i>			NP		
15.1.	Nacionalne vlasti ovlašćene da odlučuju o zahtevima za pravnu pomoć dužne su da obezbede da je podnosilac zahteva u potpunosti informisan o obradi zahteva.	48.3.	U izreci rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima ministarstvo upućuje podnosioca zahteva na pružaoca koji je prema ovom zakonu upisan u registar (član 16. st. 1. i 3).	PU		
15.2.	Kada je zahtev u celini ili delimično odbijen, navešće se razlozi za odbijanje.	34.1.	Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.	PU		
		34.2.	Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.			
		34.3.	Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).			
		34.4.	Ministarstvo je dužno da o žalbi odluči u roku od 15 dana od prijema žalbe.			
		34.5.	Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku.			
15.3.	Države članice će predvideti preispitivanje ili mogućnost žalbe na	34.2.	Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	<p>odluke kojima se odbija zahtev za pravnu pomoć.</p> <p>Države članice mogu izuzeti slučajeve kada je zahtev za pravnu pomoć odbijena od strane suda ili tribunala protiv čijih odluka ne postoji pravni lek prema domaćem zakonu ili od strane apelacionog suda.</p>	<p>35.3.</p> <p>35.4.</p> <p>35.5.</p> <p>50.2.</p> <p>50.3.</p>	<p>Protiv rešenja o ukidanju rešenja o odobravanju besplatne pravne pomoći korisnik može da podnese žalbu ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja.</p> <p>Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.</p> <p>Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku</p> <p>Ako se besplatna pravna pomoć zahteva u sporu koji nije prekogranični ili ako podnosilac zahteva nema pravo na besplatnu pravnu pomoć u prekograničnom sporu, ministarstvo rešenjem odbija zahtev.</p> <p>Rešenje ministarstva je konačno u upravnom postupku.</p>			
15.4.	<p>Kada su žalbe protiv odluke o odbijanju ili prestanku prava na pravnu pomoć na osnovu člana 6 administrativne prirode, uvek će konačno biti kraju predmet sudskog razmatranja.</p>	<p>34.1.</p> <p>34.2.</p> <p>34.3.</p>	<p>Organ uprave odbija zahtev za odobravanje besplatne pravne pomoći ako nisu ispunjeni ovim zakonom određeni uslovi za pružanje besplatne pravne pomoći (član 4), ako u konkretnoj pravnoj stvari besplatna pravna pomoć nije dozvoljena (član 7) ili ako podnosilac zahteva uslovljava pružanje besplatne pravne pomoći krajnjim ishodom ili uspehom u postupku.</p> <p>Rešenje o odbijanju zahteva mora da bude obrazloženo.</p> <p>Protiv rešenja o odbijanju zahteva može se podneti žalba ministarstvu, u roku od osam dana od dana prijema rešenja, odnosno u roku od osam odnosno tri dana od isteka roka posle koga se smatra da je zahtev odbijen (član 32. stav 4).</p> <p>Rešenje o žalbi je konačno u upravnom postupku</p>	PU		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
		34.5.				
16.1.	Da bi se olakšalo prosleđivanje, standardni obrazac za podnošenje zahteva za pravnu pomoć i za prosleđivanje takvih zahteva utvrđuje se u skladu sa procedurom iz člana 17. (2).	52.	Zahtevi iz čl. 47. i 50. ovog zakona podnose se na obrascima propisanim Odlukom Komisije 2004/844/EK od 9. novembra 2004. godine o uvođenju obrasca zahteva za pravnu pomoć u okviru Direktive 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 365, 10. 12. 2004.) i Odlukom Komisije 2005/630/EK od 26. avgusta 2005. godine o uvođenju obrasca za otpremanje zahteva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 225, 31. 8. 2005).	PU		
16.2.	Standardni obrazac za prosleđivanje zahteva za pravnu pomoć utvrđuje se najkasnije do 30. maja 2003. Standardni obrazac za podnošenje zahteva za pravnu pomoć uspostavlja se najkasnije do 30. novembra 2004.	52.	Zahtevi iz čl. 47. i 50. ovog zakona podnose se na obrascima propisanim Odlukom Komisije 2004/844/EK od 9. novembra 2004. godine o uvođenju obrasca zahteva za pravnu pomoć u okviru Direktive 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 365, 10. 12. 2004.) i Odlukom Komisije 2005/630/EK od 26. avgusta 2005. godine o uvođenju obrasca za otpremanje zahteva za pravnu pomoć prema Direktivi 2003/8/EU o poboljšanju pristupa pravdi u prekograničnim sporovima kroz utvrđivanje minimalnih zajedničkih pravila u vezi sa pravnom pomoći u takvim sporovima (SL L 225, 31. 8. 2005).	PU		
17. 1.	Komisiji će pomagati Komitet.			NP		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
17.2. 17.3.	Pri pozivanju na ovaj stav, primenjuju se članovi 3 i 7 Odluke 1999/468/EK. Komitet će usvojiti svoj poslovnik o radu.			NP		
18.	Nadležni državni organi treba da sarađuju da obezbede javnosti i stručnim krugovima podatke o različitim sistemima pravne pomoći, posebno preko Evropske pravosudne mreže, koja je osnovana u skladu sa Odlukom 2001/470/EK.			PU		
19.	Ova Direktiva ne sprečava države članice da predvide povoljnije uslove za podnosiocima zahteva i korisnike pravne pomoći			NP		
20.	Ova Direktiva će, između država članica, a u vezi sa pitanjima na koje se primenjuje, imati prednost nad odredbama u bilateralnim i multilateralnim sporazumima zaključenim od strane država članica, uključujući: ( ) Evropski sporazum o prosleđivanju zahteva za pravnu pomoć, potpisan u Strazburu, 27. januara 1977, izmenjen i dopunjen dodatnim protokolom uz Evropski sporazum o prosleđivanju zahteva za pravnu pomoć, koji je potpisan u Moskvi 2001; (b) Hašku konvenciju od 25. oktobra	44.		NP		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
	1980 o Međunarodnom pristupu pravdi.					
21.1.	<p>Države članice će doneti zakone, propise i administrativne odredbe neophodne za usklađivanje sa ovom Direktivom najkasnije od 30. novembra 2004, sa izuzetkom člana 3 (2) (a) gde će prenos ove direktive u nacionalno zakonodavstvo biti najkasnije do 30. maja 2006.</p> <p>O tome će se odmah obavestiti Komisija.</p> <p>Kada države članice usvoje ove mere, one će sadržati pozivanje na ovu Direktivu ili će biti praćene takvim upućivanjem prilikom njihovog zvaničnog objavljivanja.</p> <p>Metode za izradu takve reference utvrđuju Države članice.</p>			NP		
21.2.	Države članice će dostaviti Komisiji tekst glavnih odredbi nacionalnog zakona koje su usvojile u oblasti pokrivenoj ovom Direktivom.			NP		
22.	<i>Ova Direktiva stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Evropskih zajednica</i>			NP		
23.	Ova Direktiva se odnosi na države članice u skladu sa Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice.			NP		

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)